

రమజాన్

శ్రేష్ఠతలు, నియమాలు

రోజా, జకాత్, ఏతెకాఫ్, తరావీహ్, ఫిత్రా, ఈద్ తదితర
విషయాలకు సంబంధించిన నియమ నిబంధనలు, వాటి
విశిష్టతలు తెలిపే చిరు పుస్తకం.

రచన

ముహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖవ్

(డైరెక్టర్ ఇదారా అప్రెషిల్ ఉలూమ్)

ప్రచురణ:

ఇదారా తాలీముల్ ఇస్లాం ట్రస్ట్,

ప్రశాంత్ నగర్, ఖానాపురం హవేలీ,

ఖమ్మమ్. ఫోన్: 9030906019

తెలిపేలుకు

నమ్మదుహూ వనుసల్లి అలా రసూలిహిల్ కరీమ్, అమ్మాబాద్ !

ఓ ముస్లిం సోదరులారా !

అల్లాహ్ యొక్క అపారమాన దయా-కరుణలతో మరోసారి పవిత్ర రమజాన్ మాసపు మధుర క్షణాలు పొందే భాగ్యం మనకు లభించింది. క్రిందటి సంవత్సరం మనతోపాటు ఈ పవిత్ర మాసపు శుభ ఘడియలను పంచుకున్న మన సోదరులు ఎంత మంది ఇవాళ ఈ శుభాలకు దూరమై ఆలమే బర్జఖ్లో గాఢనిద్రలోకి జారుకున్నారు? అల్లాహ్ తన దయతో, మనల్ని మనం సంస్కరించుకునేందుకు మరో సువర్ణ అవకాశాన్ని ప్రసాదించాడు.

ఈ శుభ మాసములో తమ పనులను కాస్త ముందు, వెనుక చేసుకొని దైవ ప్రసన్నత, క్షమాభిక్షను పొందేందుకు సంసిద్ధమైనవారు ఎంతటి అదృష్టవంతులో మీరే ఆలోచించండి. అల్లాహు అక్బర్! ఈ మాసములో ఒక నఫిల్ కార్యానికి ఫరజ్ కార్యము చేసినంత, ఒక ఫరజ్ కార్యానికి 70 ఫరజ్ కార్యాలు చేసినంత పుణ్యం అనుగ్రహించబడుతుంది. కాని తాత్కాలికమైన ఈ లౌకిక సుఖసంతోషాల వెనుక ఇటువంటి అమూల్యమైన ఘడియలను సైతం ఉపేక్షించి దీని శుభాలకు దూరంగా ఉండేవారు ఎంతటి అభాగ్యులు...

ఒక హదీసులో ఉంది “ఒక సందర్భమున హజ్రత్ జిబ్రయిల్ అలైహిస్సలామ్ గారు “రమజాన్ మాసంలో సత్కార్యాలు చేసి దైవ ప్రసన్నతను సంపాదించలేక పోయినవాడు సర్వనాశనమైపోవుగాక” అని శపించగా దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఆమీన్ అని అన్నారు. అల్లాహు అక్బర్ ! ఇది ఎంతటి దౌర్భాగ్యము... దైవదూతల నాయకుడు శపించగా ప్రవక్తల నాయకుడు దానిపై ఆమీన్ అని అతడి పతనం కోసం ప్రార్థిస్తున్నారు. (అల్లాహ్ మనందరిని దీని నుండి రక్షించుగాక). ఈ మహోత్సరమైన మాసపు విలువ తెలిసిన దైవ ప్రవక్త (స), వారి శిష్యులు, దైవభీతిపరులు, ధార్మిక విద్వాంసులు రమజాన్ కు కొన్ని వారాల ముందు నుంచే తమను తాము సిద్ధం చేసుకొని దైవారాధనకే అంకితమైపోయేవారు. ఖుర్ఆన్ పఠనం, దైవ స్మరణం మరియు ప్రార్థనలలో లీనమైపోయేవారు.

కాని ఇవాటి మన దుస్థితిని చూసి ఏమనాలి? రోజు రోజుకి మనలో రమజాన్ యొక్క ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతుంది. ఇక దీని ప్రాముఖ్యత తెలిసినవారిలో ఎక్కువ శాతం మంది సరైన అవగాహన లేక ఎన్నో కృత్రిమ, స్వయం ప్రతిపాదిత విషయాలను ఇస్లామీయ ఆచారాలుగా భావించి మన

ప్రియ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్, వారి శిష్యులు నడిచిన మార్గము నుండి దూరమైపోతున్నారు. (ఇల్లా మాషా అల్లాహ్)

యుక్తవయసులో ఉన్న పోరగాళ్ళు ఉపవాసాలను వారిపై ఒక భారంలా భావిస్తున్నారు. ధనికులు ఇది పేదవాళ్ళు హక్కు వారే వీటికి సంభోదితులని భ్రమిస్తున్నారు. చివరికి ఎంతో మంది ముస్లిం సోదరులు, ఈ మాసములోనూ ఎటువంటి పరువా లేకుండా హెలాటల్లలో అన్నపానియాలు సేవిస్తూ కనబడుతున్నారు. ఇలా ఉపవాసము లాంటి గొప్ప వరాన్ని నాశనం చేశాము. ఇక తరావీహ్ అంటారా దాన్ని సాధారణ ప్రజలు, అలసట అనే సాకుతో, చదువుకున్నవారు “ఆవశ్యకమైనదా? కాదా?” “ఎనిమిదా? ఇరవయ్యా?” అని చర్చలకు దిగి దాన్ని కూడా మూలన పడేసారు. ఇక ఖుర్ఆన్ పారాయణం, దైవ ధ్యానం, దేవుని మార్గములో ఖర్చుచేయడం వీటన్నిటిని ముసలివారు, మత పెద్దలు చేసే కార్యాలు అని ముద్రవేసి వాటిని అనవసరమైనవిగా, విలువలేని కార్యాలుగా ఘోషిస్తున్నారు.

ఒక వైపు నేటి ముస్లిం సోదరులలో పెరుగుతున్న ఈ అంధకారం, వృద్ధి చెందుతున్న నిర్లక్ష్యం మరియు అశ్రద్ధను చూసి మరోవైపు కారుణ్యమూర్తి, కరుణాస్వరూపుడైన మన అంతిమ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు మన శ్రేయస్సు కోసం వారు పడ్డ ఆవేదన, చేసిన త్యాగాలు, అనుభవించిన పాట్లు చూస్తుంటే ఒక విశ్వాసి యొక్క మనస్సు తళ్ళుక్కుపోయి, అతని అంతరాత్మ ఆవేదనతో “ఓ ముస్లిం సమాజమా మేలుకో, మేలుకో” అని కేకలు వేస్తోంది.

ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మనలో మళ్ళీ జీవం రావాలంటే, మన హృదయాలకు పట్టిన త్రుప్పు వదలాలంటే, దైవభీతి; ధర్మనిష్ఠతగల వారి సాంగత్యం లేదా ధార్మిక పుస్తకాల అధ్యయనం ఎంతో అవసరం. కాని ముందు వీటిపై మనకు ఆశక్తి లేదు, ఒక వేళ ఉన్నా మనకు తీరిక లేద. ఈ నేపథ్యంలో రమజాన్ శుభాలు, నియమ నిబంధనలను చాలా సంక్షిప్తంగా ఓ చిరు పుస్తక రూపంలో అందింస్తే లాభము కలుగవచ్చని భావించి మీ చేతిలో ఉన్న ఈ పుస్తకాన్ని వ్రాయడం మొదలు పెట్టాను. దీని ద్వారా చాలా తక్కువ సమయంలో అవసరమైన విషయాలన్నిటినీ తెలుసుకొని ఆచరించడం సులభతరం అవుతుందని ఆశిస్తున్నాను.

అల్లాహ్ తఆలా సదుద్దేశముతో చేసిన ఈ ప్రయత్నాన్ని స్వీకరించి, దీని ద్వారా అందరూ మర్గము పొందేలా, చేయమని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఆమీన్

ముహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖాబ్

అనంత కరుణామాయుడు అపార కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ నామముతో

రీమోజుస్ మోసేము మొదలైన వెంట్రనే

1. స్వర్గపు ద్వారాలు తెరవబడతాయి, నరక ద్వారాలు మూసివేయబడతాయి.
2. పైతానులు బంధించబడతారు.
3. ప్రతీ రాత్రి ఓ దైవ దూత ద్వారా ఇలా ప్రకటించబడుతుంది: మంచిని కోరుకునేవారు ముందుకు సాగండి, దురువాంఛలు గలవారు వెనక్కి తగ్గండి.
4. అల్లాహ్ తఆలా ఈ పవిత్ర మాసములో ఎంతో మందికి నరకము నుండి ముక్తిని ప్రసాదిస్తాడు.
5. రమజాన్ మాసపు రాత్రులలో ఒక రాత్రి 1000 నెలల కంటే శ్రేష్ఠమైనది.
6. నఫిల్ కార్యానికి ఫరజ్ కార్యముతో సమానంగా, ఫరజ్ కార్యానికి 70 ఫరజ్ కార్యాలకు సమానంగా పుణ్యం ప్రసాదించబడుతుంది.
7. రమజాన్ ఓర్పు, సహనాలను ప్రదర్శించాల్సిన మరియు ఇతరుల పట్ల సానుభూతి చూపాల్సిన మాసము.
8. ఈ నెలలో విశ్వాసుల రిజ్ఖ్ (ఉపాధి) పెంచబడుతుంది.
9. ఈ నెలలోని మొదటి దశకం (ప్రది రోజులు) “రహ్మాత్” అనగా దైవ కారుణ్యం కురిసే దశకం, రెండవ దశకం “మగ్ఫిరత్” అనగా పాప క్షమాపణ లభించే దశకం, చివరి దశకం నరకము నుండి విముక్తి ప్రసాదించబడే దశకం.
10. రంజాన్ మాసపు చివరి రాత్రి హజ్రత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి ఉమ్మత్ (సంతతి) లో నిష్టగా ఉపవాసాలు పాటించినవారికి క్షమాభిక్ష అనుగ్రహించినట్లు ప్రకటించబడుతుంది.
11. ఈ పవిత్ర మాసంలో అల్లాహ్ తఆలా తమ భక్తులపై ప్రత్యేక కరుణ్యాన్ని కురిపిస్తారు, వారిని క్షమిస్తారు, వారి ప్రార్థనలను ఆలకిస్తారు.
12. ప్రతి రోజు విశ్వాసి ప్రార్థనల నుంచి కనీసం ఒకటై నా స్వీకరించబడుతుంది.
13. భక్తుల ఉత్సాహాన్ని చూసి అల్లాహ్ చాలా ప్రసన్నులౌతారు. ఫరిష్తాలకు (దూతలకు) వారి ఉత్సాహాన్ని చూపి గర్విస్తారు.
14. ప్రతీ రాత్రి ఒక దూత అల్లాహ్ తరపున ఈ విధంగా ప్రకటిస్తాడు:

మీలో ఎవరైనా తన కోరికలు కోరుకునేవాడు ఉన్నాడా ! నేను అతడి కోరికను తీరుస్తాను, ఎవరైనా పస్చాత్తాపముతో తన పాపక్షమాపణ కోరుకునేవాడున్నాడా? నేను అతణ్ణి క్షమిస్తాను !!

15. పవిత్ర గ్రంథాలన్నీ ఇదే మాసములో అవతరింపబడ్డాయి.

ఉపవాసాల మోహములు

1. స్వర్గపు 8 ద్వారాలలో ఒకటి “రయ్యాన్”. కేవలం ఉపవాసాలు పాటించేవారికే ఇది పరిమితం. వీరు తప్ప ఇంకెవ్వరూ దీని ద్వారా స్వర్గములోకి ప్రవేశించలేరు.
2. ఏ వ్యక్తి అయితే పూర్ణ విశ్వాసముతో, పుణ్యఫలాన్ని మాత్రమే ఆశిస్తూ ఉపవాసాలు పాటిస్తాడో అతడి (చిన్న) పాపాలు క్షమించబడతాయి.
3. ‘ఉపవాసము’ నరకాగ్ని నుండి కాపాడే రక్షణకవచము.
4. ఉపవాసమున్నవారి నోటి నుండి వచ్చే దురువాసన అల్లాహ్ కు ‘ముష్క’ లాంటి సువాసన కన్నా ప్రియమైనది.
5. ఉపవాసమున్నవారికి రెండు సందర్భాలలో సంతోషము కలుగుతుంది. ఇఫ్తార్ చేసే సమయంలో, ప్రళయదినాన అల్లాహ్ సన్నిధిలోకి వెళ్ళినప్పుడు.
6. ప్రళయదినాన, రోజా అల్లాహ్ తఆలా యెదుట ఉపవాసాలు పాటించిన వారి కొరకు సిఫారసు చేస్తుంది: “నేను ఈ వ్యక్తిని అన్నపానియాల నుండి, తన లైంగిక వాంఛల నుండి దూరంగా వుంచాను. కాబట్టి ఇతని కోసం నేను చేస్తున్న సిఫారసును అంగీకరించండి”. అల్లాహ్ తఆలా ఆ రోజు “రోజా” యొక్క సిఫారసును అంగీకరిస్తారు.
7. ఉపవాసాలున్న వారి శ్రేయస్సు కొరకు నీటిలోని చేపలు సైతం ప్రార్థిస్తుంటాయి.
8. అల్లాహ్ యొక్క అర్ష్ (సింహాసనాన్ని) మోసే దూతలకు సైతం తమ ఇబాదత్ (సేవలు/పూజలను) విరమించుకొని ఉపవాసాలున్నవారు చేసే ప్రార్థనలకు ఆమీన్ అని పలకమని ఆదేశమివ్వబడుతుంది.
9. నిష్ఠగా ఉపవాసాలు పాటించే వారి ప్రార్థనలను అల్లాహ్ రద్దు చేయరు.
10. రమజాన్ తరువాత వచ్చే “షవ్వల్” మాసంలో మరొక 6 ఉపవాసాలు పాటిస్తే అల్లాహ్ తఆలా సంవత్సరమంతా ఉపవాసాలు ఉన్నంత పుణ్యాన్ని ప్రసాదిస్తారు.

సహారీ

1. సహారీ భుజించేవారిపై అల్లాహ్ తన కరుణను కురిపిస్తాడు.
2. దూతలు వారి శ్రేయస్సు కోసం ప్రార్థిస్తారు.
3. సహారీ లో శుభము వుంది.
4. విశ్వాసుల మరియు గ్రంథ ప్రజల ఉపవాసాలలో వ్యత్యాసము “సహారీ”. అనగా ముస్లింలు మాత్రమే సహారీ చేస్తారు. ఇతరు ఉమ్మతుల వారికి ఈ సాంప్రదాయము లేదు.

ఇఫ్తార్

1. ఇఫ్తార్ వేళ అయిన వెంటనే ఉపవాస విరమణ చేసే సాంప్రదాయానికి కట్టుబడి ఉన్నంత వరకు వారు శ్రేయస్కర మార్గము పై ఉంటారు.
2. సూర్యుడు అస్తమించిన వెంటనే ఉపవాసాన్ని విరమించేవారు అల్లాహ్ కు ఎంతో ప్రియమైనవారు.
3. ఇఫ్తార్ వేళ ఉపవాసమున్న వారికి అల్లాహ్ తరపున ఒక ప్రత్యేకమైన ఆనందము కలుగుతుంది.
4. ఇఫ్తార్ వేళ కనీసం ఒక దువా తప్పక స్వీకరించబడుతుంది.

ఇఫ్తార్ చేయించడం

1. ఉపవాసము ఉన్నవారికి లభించినంత పుణ్యం వారికి ఇఫ్తార్ చేయించిన వారికి కూడా అనుగ్రహించబడుతుంది.
2. ఉపవాసమున్న వారి దప్పిక తీర్చిన వారికి ప్రళయ దినాన దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు “కౌసర్” అనే ప్రత్యేక సెలయేరు నీటితో వారి దాహాన్ని తీరుస్తారు. ఆ తరువాత స్వర్గములోకి ప్రవేశించినంత వరకు వారికి దాహం వేయదు.

కాయీమ్మోలీ లైలీ (రాజ్రి ఆరాధన)

1. రమజాన్ రాత్రులలో దైవారాధన అభిలషనీయం.
2. రమజాన్ రాత్రులు ఆరాధనలో నిమగ్నమై వుండేవారి పాపాలు క్షమించబడతాయి.
3. రమజాన్ రాత్రులలో తరావీహ్ నమాజు సున్నతే ముఅక్కదహ్ (అనగా ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించవలసిన సున్నత్)

షేబీ ఖదర్ (మొహమ్మద్ గౌల రాత్రి)

1. షబీ ఖదర్ లో పూర్ణ విశ్వాసముతో, పుణ్యఫలాని ఆశిస్తు దైవారాధనలో లీనమైపోయిన వారి పాపాలు క్షమించబడతాయి.
2. షబీ ఖదర్ 1000 నెలల కన్నా శ్రేష్ఠమైనది.
3. షబీ ఖదర్‌లో దివ్య ఖురాన్, “లోహ్ మెహ్‌పూజ్” నుండి ఆకాశాలలోనికి అవతరించబడింది.
4. ఈ రాత్రి హజ్రత్ జిబ్రయీల్ అలైహిస్సలామ్ ఇతర దూతలతో ఇహలోకానికి వచ్చి ఆరాధనలో లీనమైన ప్రతి ఒక్కరి శ్రేయస్సు కోసము ప్రార్థిస్తారు.
5. ఈ రేయి, జిబ్రయీల్ అలైహిస్సలామ్ గారు తమ 100 రెక్కలలో నుండి కేవలం 2 రెక్కలను విప్పి ఉత్తరము నుండి దక్షిణం వకరు మొత్తం కప్పివేస్తారు.
6. దైవదూతలు ఆరాధనలో ఉన్నవారితో ముసాఫహ్ అనగా చేతులు కలుపుతారు, వారి దువాలకు ఆమీన్ పలుకుతారు.
7. అల్లాహ్ తఆలా తన దాసులను కనికరముతో చూస్తారు, వారిని క్షమిస్తారు.
8. ఈ రేయిని ఉపేక్షించరాదని, దాని శుభాలను పొందేందుకు దాని అన్వేషనలో వుండాలని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తమ అనుచరులకు ఆజ్ఞాపించేవారు.
9. ఈ మహిమగల రేయి యొక్క శుభాలకు దూరమైనవాడు శుభాలన్నిటికీ దూరమైనట్లే అని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు బోధించారు.

ఏతెకాఫ్

1. దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు జీవితాంతము రమజాన్ మాసపు చివరి దశకంలో ఏతెకాఫ్ చేసేవారు. వారు చనిపోయిన సంవత్సరం రెండు దశకాల ఏతెకాఫ్ చేసారు.
2. ఏతెకాఫ్ చేసేవారు పాపాల నుండి సురక్షితంగా ఉంటారు.
3. మసీదులోనే ఉండిపోవడం వల్ల వారు చేయలేని సత్కార్యాలకు కూడా వారకి పుణ్య ఫలం లభిస్తుంటుంది.
4. కనీసం ఒక్క రోజు దైవ ప్రసన్నత కోసం ఏతెకాఫ్ చేసినా అల్లాహ్ అతనికి, నరకాగ్నికి మధ్య 3 పెద్ద పెద్ద గోతులను త్రవ్వేస్తారు.

**రెమజాన్ మోసాల్మా ఉపేక్షించేడిం (దాని పేట్ల అశ్లేష్ట
పేషాంచేడిం) తేరొకోలేసేంలే సేష్టాల్మా కోసాతేచ్చికోసేడిం.**

క్రిందటి పేజీలలో రమజాన్ మహిమలు, శుభాలను గురించి కొంత వివరణ దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి బోధనల వెలుగులో మీరు చూశారు. ఇక రమజాన్ వంటి గొప్ప వరాన్ని నిర్లక్ష్యం వల్ల చేజార్చుకున్న దౌర్భాగ్యులకు వినిపించిన జడిపింపులను కూడా చూస్తూ ముందుకు సాగండి.

ఒక రోజు దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు మెంబర్ పై ఎక్కుతూ మొదటి మెట్టు పై కాలుపెట్టి “ఆమీన్” అన్నారు. అలాగే రెండవ మరియు మూడవ మెట్టుపై కాలుపెడుతూ మళ్ళీ “ఆమీన్” అని అన్నారు. ఇది విన్న వారి అనుచరులు వారు మెంబర్ నుండి క్రిందకు దిగిన వెంటనే దీని వెనుక కారణమేమిటని ప్రశ్నించగా దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఈ విధంగా సమాధానమిచ్చారు: “నేను మొదటి మెట్టుపై కాలు పెట్టగానే హజ్రత్ జిబ్రయీల్ అలైహిస్సలామ్ గారు “రమజాన్ మాసమును పొంది కూడా, దాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని తమ పాప క్షమాపణ చేయించుకోలేకపోయిన అభాగ్యుడు నాశనము అవ్వగాక” అని అన్నారు. దానికి నేను ఆమీన్ అని అన్నాను. ఆ తరువాత నా ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు నా పై దరూద్ పఠించని వ్యక్తి, అలాగే వృద్ధాప్యంలో ఉన్న తల్లిదండ్రుల సేవచేయని వాడు నాశనము కావాలని రెండవ మరియు మూడవ మెట్టుపై కాలుపెట్టినప్పుడు శపించారు. దానికి నేను ఆమీన్ అని అన్నాను.

మరొక సందర్భంలో దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఇలా అన్నారు: రమజాన్ శుభాల నుండి విహీనపర్చబడ్డవాడే నిజమైన అభాగ్యుడు. మరొక హదీసులో ఇలా ఉంది: “ఉపవాసము ఉండి కూడా అబద్ధాలు, అనవసరపు మాటలను వీడనివాడు ఆకలితో, దాహముతో పడి ఉన్నా అల్లాహ్ కు ఏ మాత్రం అందులో ఆశక్తి లేదు.

మరొక హదీసులో ఇలా వుంది: “అకారణంగా రమజాన్ నెలలో ఒక్క ఉపవాసాన్ని విడిచిపెట్టినవాడు జీవితాంతము ఉపవాసాలు ఉన్నా దాని నష్టాన్ని పూడ్చలేదు. షబ్ ఖదర్ శుభాలకు దురమైనవాడు అన్ని శుభాలకు దూరమైనట్లే అని మరో హదీసులో ఉంది. రమజాన్ వంటి అమూల్యమైన, శుభకరమైన మాసములో నిర్లక్ష్యం వహించడం ఎంతో దౌర్భాగ్యం మరియు చేతులారా తమకు తీరని నష్టం చేసుకోవడమేనని ఈ హదీసుల (ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి బోధనల) ద్వారా మనం అర్థం చేసుకోగలం.

రేమోజునో మోసేచ్చో శోభో ఘోషాయోలలో ఏమి చేయాలి?

1. సాధ్యమైనంత వరకు దివ్య ఖుర్ఆన్ పారాయణం ఎక్కువగా చేయాలి. స్వయంగా దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు రమజాన్ లో హజ్రత్ జిబ్రయీల్ అలైహిస్సలామ్ గారికి దివ్య ఖుర్ఆన్ పూర్తి పారాయణం చేసి వినిపించేవారు.
2. నఫిల్ నమాజులు అలాగే జిక్ర (దైవ ధ్యానం, అల్లాహ్ నామ స్మరణం) సాధ్యమైనంత ఎక్కువగా చేయాలి.
3. ముస్లిం సోదరుల కష్టనష్టాలలో పాలుపంచుకొని వారి అవసరాలను తీర్చేందుకు ప్రయత్నించాలి.
4. ఇతరుల నుండి ఏదైన కష్టం కలిగితే ఓర్పు, సహనాన్ని ప్రదర్శించాలి. తమ నుండి ఎవ్వరికీ ఏ కష్టము కలుగకుండా చూసుకోవాలి.
5. ఎవరైనా గొడవ పెట్టుకోవాలని, అనవసరపు విషయాలలోకి లాగాలని చూస్తే, నేను ఉపవాసముతో ఉన్నానని సమాధానమిచ్చి దానికి దూరంగా ఉండాలి.
6. ఇతరులను దూషించడం, చెడ్డగా మాట్లాడడం కాదుకదా, అనవసరపు విషయాలు కూడా మాట్లాడకుండా ఉండాలి.
7. అస్సలు అబద్ధమాడకూడదు. ఎవ్వరి గురించి చాడీలు చెప్పకూడదు.
8. వాస్తవానికి షబ్ ఖదర్ ఎప్పుడో, ఏ తేదీన వస్తుందో ఎవ్వరికీ తెలియదు. కాబట్టి సాధ్యమైనంత వరకు ప్రతీ రాత్రి ఎంతో కొంత ఆరాధన, ప్రార్థన చేసుకుంటూ ఉండాలి. ఇలా చేస్తే రమజాన్ మాసంలో ఎదో ఒక రాత్రి షబ్ ఖదర్ అవుతుంది కాబట్టి మనకు కూడా దాని శుభాలలో భాగము లభిస్తుంది.
9. నఫిల్ కార్యాలకు కూడా ఫరజ్ కార్యం చేసినంత పుణ్యం లభిస్తుంది కాబట్టి సాధ్యమైనంత వరకు దానధర్మాలు చేస్తుండాలి.
10. మన క్రింద పనిచేసేవారి నుండి కొంత భారాన్ని తగించి వారి ఉపవాసాలు సులువుగా సాగేలా సహకరించాలి.
11. “లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ ముహమ్మదుర్ రసూలుల్లాహ్” అలాగే “అన్తగ్ఫిరుల్లాహ్” ఎక్కువగా చదువుతూ ఉండాలి.
12. స్వర్గాన్ని అనుగ్రహించమని, నరకము నుండి కాపాడమని వేడుకుంటూ ఉండాలి.

13. ఎంతో వినయ-వినమ్రతలతో ప్రార్థనలు (దువాలు) చేసుకోవాలి.
14. న్యూస్ పేపర్లు, నవలలు చదవడం లాంటివి తగ్గించు కోవాలి.
15. ఫేస్‌బుక్, ట్విటర్ వంటి సోషల్ నెట్‌వర్కింగ్ సైట్లపై గవ్‌షప్ చేస్తూ సమయాన్ని వృధా చేయడం పూర్తిగా మానుకోవాలి.
16. క్రికెట్, కార్టూన్ అని సాకులు చెబుతూ టీ.వీ చూడాలనే ఆలోచన కూడా మనసులో రాకూడదు. నిష్టగా పాటించని ఉపవాసాలకు ఆకలి, దప్పికలు తప్ప ఇంకే ప్రతిఫలము దక్కదన్న విషయాన్ని ఎప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాలి.
17. తహజ్జుద్, ఇష్‌రాఖ్, చాప్, అవ్వాబీన్, సలాతుత్ తజ్జీబీహ్ మొదలైన ప్రత్యేక నమాజులు చేసేందుకు ప్రయత్నించాలి.
18. వీలైతే చివరి పది రోజులు ఏతెకాఫ్ చేసుకోవాలి. లేకపోతే మసీదుకు వెళ్ళిన ప్రతిసారి ఏతెకాఫ్ నియ్యత్ (సంకల్పము) చేసుకొని మసీదులో సమయాన్ని గడపాలి. స్త్రీలు కూడా తమ ఇంటి బాధ్యతలను నిర్వహిస్తూనే ఇంట్లో ఒక చోటు కేటాయించుకొని ఏతెకాఫ్ చేసుకోవాలి.
19. మసీదులో నమాజుల తరువాత జరిగే తాలీమ్ (ధార్మిక పుస్తక పఠన) లో కాసేపు కూర్చొని ధార్మిక విషయాలు, మంచి మాటలు నేర్చుకునేందుకు మొగ్గుచూపాలి.
20. తమకు తెలిసిన ధార్మిక విషయాలు, దువాలు, నమాజులో చదివే సూరాలు సాధ్యమైనంత వరకు ఇతరులకు కూడా నేర్పేందుకు కృషిచేయాలి.
21. పరాయ స్త్రీలను చూడడం, వృత్తి, వ్యాపార తదితర అవసరాలను మినహాయించి వారితో మాట్లాడడం మామూలు సమయాలలోనే పెద్ద పాపకార్యం. ఉపవాసము వుండి వీటికి పాలుపడడం ఇంకా ఘోర పాపం. కాబట్టి దీన్ని పూర్తిగా మానుకోవాలి. (రమజాన్, రమజానేతర సమయాలలోనూ).
22. ఇంట్లోవారిని, సహచరులని కసురుకోవడం, కోప్పడడం, తమ క్రింద పనిచేసేవారిని అనవసరంగా శిక్షించడం ఇలాంటివన్నీ మానేయాలి.

ఇప్పటి వరకు రమజాన్ మాసము, అందులోని ప్రత్యేక ఆరాధనల మహిమలు మరియు శుభాల గురించి తెలుసుకున్నాం, ఇక వీటి నియమనిబంధనలు కూడా తెలుసుకుందాం.

1. రమజాన్ నెల మొత్తం ఉపవాసాలు పాటించడం ఇస్లాం ధర్మపు 5 మూల స్తంభాలలో ఒకటి.
2. వయోజనులు, ఆరోగ్యవంతులు (శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ), స్థానికులైన ప్రతీ ముస్లిం స్త్రీ పురుషుని పై ఇది విధిగావించబడింది.
3. అకారణంగా వీటిని విడిచిపెట్టేవాడు మహ్ పాపి, వీటిని తిరస్కరించువాడు కాఫిర్ (అవిశ్వాసి).
4. సంకల్పషుద్ధితో అనగా దైవ ప్రసన్నత కోసం ఉషోదయము నుండి సూర్యాస్తమయం వరకు అన్నపానియాలకు, లైంగిక వాంఛలకు దూరంగా వుండడం ఇది ఇస్లామీయ ఉపవాసం.
5. ఆరాధనలన్నిటిలో సంకల్పము ఎంతో కీలకమైనది. ఎందుకంటే ఆరాధనలన్నీ సంకల్పము పైనే ఆధారపడి వుంటాయని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తెలిపారు. కాబట్టి ఉపవాసములోనూ సంకల్పము అనేది చాలా అవసరం. సంకల్పము మనసులో చేసుకునే దృఢ నిర్ణయాన్ని అంటారు. నేను ఉపవాసము ఉంటున్నాను అని నోటితో ఉచ్చరించే అవసరం లేదు. మనసులో అనుకుంటే చాలు.
6. రాత్రి పూటే రేపు ఉపవాసము ఉండాలని సంకల్పించుకోవడం ఉత్తమం. మిట్ట మధ్యాహ్నానికి ముందు సంకల్పించుకున్నా సరిపోతుంది. కాని ఉషోదయం నుండి అప్పటి వరకు అన్నపానియాలు లాంటివేమీ సేవించి ఉండకూడదు సుమా.

ఉపవాసాన్ని భంగపర్చే విషయాలు

ఉపవాసాన్ని భంగపర్చే విషయాలు రెండు రాకాలుగా విభజించబడతాయి. కొన్నిటి వల్ల ఉపవాసము భంగమై ఖజాతోపాటు కఫ్ఫారా కూడా అనివార్యమైపోతుంది. కొన్నిటి వల్ల కేవలం ఖజా (అనగా దానికి బదులు మరో రొజు ఉపవాసము పాటించ వలసి వుంటుంది). కఫ్ఫారా (అనగా జరిమానా) విధించబడదు.

ముందుగా ఖజాతోపాటు కఫ్ఫారాను కూడా అనివార్యము చేసే విషయాలను చూద్దాం.

1. బుద్ధి పూర్వకంగా (కావాలని) తినడం, 2. త్రాగడం, 3. సంభోగము చేయడం. 4. సుర్మా/కాటుక పెట్టి లేదా నూనె పూసుకొని (అనగా ఉపవాసాన్ని భంగం కలిగించని పనులు చేసి) వీటి వల్ల నా ఉపవాసము

భంగమైపోయిందని భ్రమించి ఉద్దేశపూర్వకంగా తినడం/త్రాగడం వల్ల ఉపవాసము భంగమై ఖజాతోపాటు కఫ్ఫరా (మూల్యం) కూడా చెల్లించాల్సి వుంటుంది. (అందరే ముందు ఉపవాసము వేటి వల్ల భంగమౌతుంది? వేటి వల్ల భంగము కాదు అన్న విషయాలు తెలుసుకోవాలి).

కఫ్ఫరా (మూల్యం/జరిమానా): సరైన కారణం లేకుండా ఉపవాసాన్ని ఉద్దేశపూర్వకంగా భంగపర్చినందుకు ఒక బానిసను విడుదల చేయాలి, లేదా 60 మంది బీదవాళ్ళకు రెండు పూట్ల కడుపు నిండా అన్నం పెట్టాలి లేదా వరుసగా 60 రోజులు ఉపవాసము ఉండాలి. మధ్యలో ఒక్క రోజు ఉపవాసము విరమించినా మొదటి నుండి మళ్ళీ ఆరంభించాలి.

క్రింద పేర్కొనబడే విషయాల వల్ల ఉపవాసము భంగమౌతుంది కాని ఖజా (అనగా దానికి బదులు మరొక రోజు ఉపవాసము) ఉంటే సరిపోతుంది.

1. ముక్కులో లేదా చెవిలో మందు వేయడం,
2. ఉద్దేశపూర్వకంగా (ఉదా: నోట్లో చెయ్యి వేసి) వాంతు చేసుకోవడం,
3. నోరు పుక్కిలించేటప్పుడు గొంతులోకి నీళ్ళు వెళ్ళిపోవడం,
4. సంభోగము ద్వారా కాకుండా ఇంకే ఇతర రీతిలోనైనా (హస్త ప్రయోగం, స్త్రీలను గురించి ఆలోచించడం) లైంగిక వాంఛను తీర్చుకొని వీర్యాన్ని బైటికి తీయడం,
5. తినుబండారాలు కాకుండా కాగితం, రాయి లేదా ఇంకే ఇతర వస్తువు అయినా మింగడం,
6. అగర్ బత్తి, బీడీ, సిగ్రేట్ మొదలైన వాటి పొగను కావాలని పీల్చడం;
7. ఉపోదయం ఇంకా కాలేదని భ్రమించి ఉపోదయం అయ్యాక కూడా తినడం లేదా త్రాగడం;
8. ఇఫ్తార్ వేళ కాకపోయినా పొరపాటున ఇఫ్తార్ వేళ అయిపోయిందని అనుకొని తినడం, త్రాగడం మొదలైనవి...

ఉపవాస స్థితిలో అకష్టకేరమైన విషయాలు

అనగా వీటి వల్ల ఉపవాసము భంగము కాకపోయినా, వీటి నుండి జాగ్రత్త పడాలి. వీటి వల్ల పుణ్యఫలం తగ్గిపోతుంది.

1. అనవసరంగా పళ్ళతో దేన్నైనా నవలడం, ఉప్పు, కారం మొదలైనవాటి రుచి చూసి ఊసేయడం.
2. పేస్ట్, పళ్ళపొడి లేదా బొగ్గుతో పళ్ళు తోముకోవడం.
3. రోజంతా అపరిశుభ్రంగా ఉండడం.
4. వఛ్చా చేయించుకోవడం (అనగా గంటలు పెట్టి నెత్తురు తీయించుకోవడం).
5. ఉపవాస స్థితిలో బూతులు, అశ్లీల మాటలు మాట్లాడడం. మొదలైనవి...

ఉపాధ్యక్ష స్థానాలలో సోషలిటీమైస్ (అసోషియేషన్లు)

విషయాలు

1. మిస్సాక్ చేయడం, 2. నూనె రాసుకోవడం, 3. సుర్మా పెట్టుకోవడం లేదా కంట్లో మందు వేసుకోవడం, 4. మధ్యాహ్నం వేడి, దప్పికను తట్టుకోలేక చన్నీటితో స్నానం చేయడం, 5. అత్తరు పూసుకోవడం, దాని సువాసన పీల్చడం, 6. ఇంజక్షన్ లేదా టీకా పెట్టించుకోవడం, 7. మర్చిపోయి అన్నపానియాలు సేవించడం (మధ్యలో గుర్తొస్తే, ఎవరైనా గుర్తు చేస్తే వెంటనే వదిలేయాలి, నోట్లో అన్నం ఉంటే ఊసేయాలి), 8. అనుకోకుండా పొగ, దోమ మొదలైనవి గొంతులోకి చేరుకోవడం, 9. చెవిలో నిళ్ళు పోయడం, 10. దానంతట అదే వాంతు చేసుకోవడం, 11. ఎహితెలామ్ (అనగా నిద్రిస్తుండగా వీర్యం బైటికి రావడం), 12. పళ్ళ నుండి రక్తం రావడం (అది గొంతులోకి వెళ్ళకూడదు) 13. నిద్రలో వీర్యం బైటికి రావడం వల్ల లేదా రాత్రి సంభోగించడం వల్ల తలంటు పోసుకోవడం అనివార్యమైపోయినా సహారీ చేసి ఉపవాసాన్ని ఆరంభించడం (కాని ఫజర్ నమాజుకు ముందు గుసుల్ చేసి నమాజు చేయడం తప్పనిసరి).

ఉపాధ్యక్ష స్థానాలలో మొగ్గొచ్చేవిషయాలు కార్యాలు

1. సహారీ భుజించడం, కనీసం ఒక కర్జూరపు పండుతో లేదా గుక్కెడు నీళ్ళతోనైనా సరే.
2. ఉషోదయానికి కాస్త ముందు సహారీ భుజించడం,
3. సూర్యుడు అస్తమించిన వెంటనే ఇఫ్తార్ చేయడం,
4. కర్జూరపు పండుతో లేదా నీళ్ళతో ఉపవాస విరమణ (ఇఫ్తార్) చేయడం,
5. ఇఫ్తార్ చేసేటప్పుడు ఇతరులను కూడా తోడు తీసుకోవడం,
6. మిస్సాక్ చేయడం,
7. ఇతర మాసాల కన్నా ఈ మాసంలో ఆరాధనలు ఎక్కువగా చేయడం,
8. ముష్తబహాత్ (అనగా ధర్మసమ్మతమైనవో కావో తెలియని సందేహకరమైన) విషయాల నుండి కూడా జాగ్రత్త పడడం.

ఈ క్రింది కారణాల వల్ల రమజాన్ నెలలో ఉపవాసం విరమించుకునేందుకు అనుమతించబడింది. వీరు ఈ ఆటంకాలు తొలగిపోయిన తరువాత విరమించుకున్న ఉపవాసాలన్నిటినీ ఖజా (పూర్తి) చేసుకోవాలి.

1. అనారోగ్యం: ఆరోగ్యం ఇంకా క్షీనించవచ్చని లేదా జబ్బు ఆలస్యంగా నయమౌతుందని లేదా ప్రాణానికి అపాయము కలుగవచ్చని డాక్టర్లు ఉపవాసాన్ని విరమించుకోమని సలహా ఇస్తే అతడు ప్రస్తుతం ఉపవాసాన్ని విరమించుకొని ఆరోగ్యం కుదుటపడిన తరువాత ఈ ఉపవాసాలను పూర్తిచేసుకోవచ్చు.
2. ప్రయాణం: రమజాన్ మాసంలో ఎవరికైనా కనీసం 48 మైళ్ళ ప్రయాణం (సుమారు 77 కిలోమీటర్లు) చేయాల్సివస్తే అతడు తన సౌలభ్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని కావాలనుకుంటే ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవచ్చు. ఉపవాసము వల్ల ప్రయాణంలో ఎటువంటి ఇబ్బంది ఉండదనుకుంటే ఉపవాసము ఉండడం శ్రేష్ఠమైనది. ఒక వేళ ఇబ్బంది కలుగవచ్చని భావిస్తే ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవడమే మంచిది. ప్రయాణంలో ఇబ్బందులు ఎదురుకుంటూ ఉపవాసాన్ని కొనసాగించడం ఏమాత్రం సమంజసం కాదు.
3. గర్భము: గర్భిణీలు ఉపవాసము ఉంటే తమకు గాని, గర్భములోని బిడ్డకు గాని అపాయము కలిగే అవకాశము వుంటే వారు ఉపవాసాన్ని విరమించుకోవాలి.
4. బాలింత: ప్రసవించిన స్త్రీలు ఉపవాసము ఉంటే బిడ్డకు పాలు కరువయ్యే ప్రమాదము వున్నా లేదా ఇంకే ఇతర అనారోగ్యాలకు గురయ్యే అవకాశము ఉన్నా వారు రమజాన్ లో ఉపవాసాన్ని విరమించుకోని అనురూపమైన సందర్భాన్ని చూసి ఖజా చేసుకోవాలి.
5. ముసలితనం: వృద్ధాప్యం మరీ ఎక్కువయిన స్త్రీపురుషులకు, కోలుకోలేని వ్యాధిగ్రస్తులకు ఉపవాస విధి నుండి మినహాయింపు ఉంది. ఇలాంటివారు ఉపవాసానికి బదులు తప్పనిసరిగా “ఫిదియా” ఇవ్వాలి. అంటే ఒక ఉపవాసానికి బదులు ఒక ఫిత్రా (1కిలో, 590 గ్రాముల గోధుమలు లేదా దాని మూల్యం) నిరుపేదలకు దానం చేయాలి.
6. ఒక వేళ వీరు ఫిదియా ఇచ్చిన తరువాత దేవుని దయతో మళ్ళీ కోలుకొని ఉపవాసము ఉండగలిగే స్థితికి చేరుకుంటే వీరిరువురు ఆయా ఉపవాసాలను ఖజా చేసుకోవాలి. (ఇచ్చిన ఫిదియా వృధా కాదు. దానికి వేరుగా పుణ్యం లభిస్తుంది.)
7. రుతుస్రావం, పురిటి రక్త స్రావానికి లోనై ఉన్న స్త్రీలు ఉపవాసము పాటించరాదు. వారు తరువాత ఆయా ఉపవాసాల ఖజా చేసుకోవాలి.

8. ఉపవాసము మధ్యలో అస్వస్థతకు గురై లేదా ఇంకే ఇతర కారణం వల్లనైనా ప్రాణోపాయ పరిస్థితి నెలకొంటే ఉపవాసము విరమించుకొని తరువాత దాని ఖజా పూర్తిచేసుకోవాలి.

9. ఉపవాసము ఆరంభించిన తరువాత ప్రయాణం చేయాల్సివస్తే ఉపవాసాన్ని మధ్యలో విరమించుకోవడం సరికాదు.

10. ఉపవాసము పాటిస్తే అనారోగ్యం పెరిగిపోవచ్చు అని కేవలం మనం అనుకొని ఉపవాసాన్ని విరమించుకోలేము. మంచి అనుభవం గల ముస్లిం డాక్టర్, లేదా ఇంతక ముందు ఆ వ్యాధికి గురైనవారు వారి సొంత అనుభవంతో తెలుపడం వల్లనే విరమించగలం.

తేర్రాబీహ్

1. రమజాన్‌లో ఇషా నమాజు చదివిన తరువాత 3 రాకాతులు వితర్ నమాజు చదవక ముందు రెండు రెండు రాకాతుల చొప్పున 20 రాకాతులు నమాజు చదవడం స్త్రీపురుషులిద్దరి కొరకు సున్నతే ముఅక్కదహ్. అనగా మొగ్గుచూపవలసిన సున్నత్.

2. పూర్తి రమజాన్ మాసములో తరావీహ్ నమాజులో మొత్తం ఖుర్ఆన్ పఠించడం లేదా ఇమామ్ వెనుక వినడం సున్నత్. రెండు సార్లు పూర్తి ఖుర్ఆన్ పఠనం ఉత్తమం, మూడు సార్లు పూర్తిగా పఠించడం శ్రేష్ఠం. కాని షరతు ఏమిటంటే పూర్తి ఆశక్తితో దాని విలువను మనసులో పెట్టుకొని పఠించాలి, వినాలి. 3 సార్లు పూర్తి చేయాలనే రందిలో ఎలాపడితే అలా చదవడం దివ్య ఖుర్ఆన్‌ను అగౌరవర్చినట్లావుతుంది.

3. హదియా (డబ్బులు) ఇవ్వనిదే తరావీహ్ చదివించే వారు ఎవ్వరూ లభించకపోతే చిన్న చిన్న సూరాలతో మనమే నమాజు చదివించుకోవాలి. ఎందుకంటే తరావీహ్ చదివించడం కోసం డబ్బులు ఇవ్వడం, తీసుకోవడం రెండూ హరామ్ (నిషేధితం).

4. గడ్డం కత్తిరించేవాడిని లేదా బహిరంగంగా ఇంకే ఇతర పాపకార్యాలను చేసేవాడిని ఇమామ్‌గా నియమించడం సరికాదు. ఇటువంటి ఇమామ్ నేతృత్వంలో తరావీహ్ చదవడం “మక్రూహ్ తెహ్‌రీమ్” (ఎంతో అఇష్టకరం)

5. దివ్య ఖుర్ఆన్ ను సరిగ్గా ఉచ్చరించకుండా చాలా వేగంగా పఠించడం సరికాదు. ఇది కూడా ఒక పాపకార్యము. నేడు సాధారణంగా తక్కువ సమయంలో మొత్తం ఖుర్ఆన్ పఠించాలని దివ్య ఖుర్ఆన్ ను త్వర

త్వరగా పరిస్థూ దాని హక్కును భంగపర్చడం జరుగుతోంది. దీని వల్ల అటు చదివే వారికి, ఇటు వినేవారికి ఎవ్వరికీ పుణ్యం లభించదు.

6. ఒక వేళ ఎవరివైనా కొన్ని రకాతులు (ఆలస్యంగా రావడం వల్ల లేదా వజూ చేయాడానికి వెళ్ళడం వల్ల) మిగిలిపోతే వారు వితర్ నమాజు తరువాత మిగిలిన వాటిని ఒంటరిగా పూర్తి చేసుకోవాలి.

7. ఒక వేళ మసీదుకు వచ్చే ముందే ఇషా నమాజు పూర్తి చేసుకొని అందరూ తరావీహ్ నమాజులో నిమజ్జమై వుంటే, ముందు 4 రకాతులు ఇషా నమాజు, 2 రకాతులు సున్నత్ నమాజును ఒంటరిగా చేసుకొని ఆ తరువాత వారితో కలసి సామూహికంగా తరావీహ్ మరియు వితర్ నమాజుల్లో పాల్గొనాలి.

8. తరావీహ్ నమాజ్ చదివించడానికి యుక్త వయసుకు చేరుకోని పిల్లవాణ్ణి ఇమామ్ గా నియమించరాదు.

9. తరావీహ్ నమాజులో ప్రతి 4 రకాతుల తరువాత 4 రకాతులు చదివేందుకు ఎంత సమయం పడుతుందో అంత సేపు కూర్చోవడం ముస్తహబ్ (అభిలషనీయం). అలా కాకుండా కొంచెం సేపు కూర్చున్నా పర్వాలేదు. ఇలా ప్రతి నాలుగు రకాతుల తరువాత కూర్చోవడాన్ని తర్వీహ్ అంటారు. దీని వల్లే ఈ నమాజుకు తరావీహ్ అని పేరు వచ్చింది. ఈ విరామంలో నఫిల్ నమాజు లేదా జికిర్, ఖుర్ఆన్ పారాయణం లాంటి పుణ్యకార్యాలు ఎవరికి వారు చేసుకోవచ్చు. లేకపోతే నిశబ్దంగానైనా కూర్చోవచ్చు. ఈ విరామ సమయంలో ప్రత్యేకించి ఎటువంటి సామూహిక ప్రార్థన, దువా అంటూ ఏమీ లేదు. కొన్ని ప్రాంతాలలో సామూహికంగా దువా చేయించమని బలవంతం చేస్తుంటారు. అలా దువా చేయడం తరావీహ్ నమాజులో ఒక భాగంగా భావిస్తుంటారు. అలాగే కొన్ని ప్రాంతాలలో “సుబ్బాహున్ కుద్దూసున్” అంటూ బిగ్గరగా ఒక దువా పఠించడం జరుగుతుంది. ఈ దువా ప్రతి నాలుగు రకాతుల తరువాత పఠించాలని అందరికీ చిట్టీలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. కాని ఇటువంటివేవీ దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు కాని, వారి శిష్యులు కాని, సలఫ్ సాలిహీన్ అనగా మన పూర్వికులు కాని ఎవ్వరు పాటించలేదు, ఇలా చేయాలని బోధించలేదు. కాబట్టి ఇది మనం సొంతగా కల్పించుకున్న ఒక ఆనవాయితీ. ఇలా మనం కల్పించుకునే ఆనవాయితీలను బిద్అత్

అంటారు. వీటిని అంతం చేయడం ఎంతో అవసరం. దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు “కుల్లు బిద్అతిన్ జలాలహ్ వ కుల్లు జలాలతిన్ ఫిన్నార్” “కొత్త కొత్త ఆనవాయితీలను చేర్చడం మార్గభ్రష్టుత్వము, ఇది నరకానికి దారితీస్తుంది” అని అన్నారు. అల్లాహ్ మనందరిని రక్షించుగాక. సారాంశము ఏమిటంటే ప్రతి నాలుగు రకాతుల తరువాత కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. ఈ విశ్రాంతి సమయంలో ఓపిక ఉన్నవారు విడిగా ఏమైనా జిక్కర్, నమాజ్ చేసుకోవాలనుకుంటే చేసుకోవచ్చు. లేకపోతే నిశ్శబ్దంగా కూర్చొని విశ్రాంతి తీసుకోవచ్చు. ప్రత్యేకించి ఎటువంటి దువా, నమాజు లేదా ఇంకే ఇతర ఆచరణ ఈ సమయంలో లేదు, సొంతగా కల్పించరాదు. 10. రమజాన్ నెల మొత్తం తరావీహ్ నమాజు చదవాలి. దివ్య ఖుర్ఆన్ పఠనం పూర్తి అయిపోయిందని మధ్యలో మానేయకూడదు.

ఏతెకాఫ్

1. రమజాన్ మాసపు చివరి దశకంలో ఏతెకాఫ్ చేయడం “సున్నతే ముఅక్కదహ్ అలల్ కిఫాయహ్” అనగా ప్రాంత ప్రజలందరిలో కనీసం ఒకరైనా తప్పక చేయాలి. లేకపోతే అందరి పై ఆ పాపము వస్తుంది.
2. దైవ ప్రశన్నత కోరుతూ ఏతెకాఫ్ చేస్తున్నానని సంకల్పించుకొని మసీదులోనే ఉండిపోవడాన్ని ఏతెకాఫ్ అంటారు.
3. ఏతెకాఫ్ చేసేవారు మానవ సహజ అవసరాలు (మల మూత్ర విసర్జన) లేదా ధార్మిక అవసరాలు (జుమా నమాజు) కోసం బైటికి రాగలరు.
4. సమయానికి అన్నం తీసుకొచ్చి ఇచ్చేవారు ఎవ్వరూ లేకపోతే అన్నం తినడానికి కూడా బయటికి రావచ్చు. ఎందుకంటే అది కూడా మానవ సహజ అవసరాలలో ఒకటి. కాని అన్నం తిన్న వెంటనే మసీదుకి వచ్చేయాలి, ఆలస్యం చేయకూడదు.
5. ధార్మిక/సహజ అవసరాలు కాకుండా ఇంకే ఇతర అవసరాల కోసమైనా మసీదు బైటికొస్తే అతడి ఏతెకాఫ్ భంగమైపోతుంది.
6. జుమా నమాజు కోసం లేదా చల్లదనం కోసం తలంటు పోసుకోవాలని బైటికి రాకూడదు.
7. పురుషులు 5 పూట్ల అజాన్ మరియు జమాత్ తో నమాజు జరిగే మసీదులో మాత్రమే ఏతెకాఫ్ చేయాలి. దగ్గరలో మసీదు లేదని కాలేజీలలో, వ్యాపార స్థలాలలో నమాజు కోసం కేటాయించుకున్న రూములలో ఏతెకాఫ్ చేయడం సరికాదు.

8. స్త్రీలు తమ ఇళ్ళలో ఒక గదిలో లేదా చిన్న చోటు కేటాయించుకొని అందులో ఏకైకాఫ్ చేసుకోవాలి.

9. ఏకైకాఫ్లో ఉన్నప్పుడు లౌకిక విషయాలు లేదా ఇతర అనవసరపు విషయాలను చర్చించడం ముక్రూహ్ (అనగా అయిష్టకరమైన కార్యం). అంచేత దైవ ధ్యానం, జికిర్, ఖుర్ఆన్ పారాయణం, ధార్మిక పుస్తకాల అధ్యయనంలోనే సమయాన్ని గడపాలి. అలసట కలిగినప్పుడు విశ్రాంతి తీసుకోవాలి.

జకాత్

అరబ్బీలో జకాత్ అంటే “వృద్ధి చెందటం, పరిశుద్ధమవ్వడం/ పరిశుద్ధత పొందటం”. ఇస్లామీ పరిభాషలో అల్లాహ్ ప్రసాదించిన సంపద నుండి ఒక నిర్ణీత భాగాన్ని దైవాదేశం ప్రకారంగా పేదలకు పంచిపెట్టడాన్ని జకాత్ అంటారు. జకాత్ ఇవ్వడం వల్ల మనిషి సంపద పరిశుద్ధము అవుతుంది. అతని పుణ్యం కూడా వృద్ధి చెందుతుంది. అందుకే దీన్ని జకాత్ అంటారు.

జకాత్ శ్రేయోభ్యుత్థం

అల్లాహ్ ఏకత్వం, దైవదౌత్యం (ఈమాన్), నమాజ్ తరువాత ‘జకాత్’ ఇస్లాం లోని మూడవ సూత్రమన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. పవిత్ర ఖుర్ఆన్ లో ‘నమాజ్ స్థాపించండి, జకాత్ చెల్లించండి’ అన్న జంట పదాలు 70 కంటే ఎక్కువ సార్లు ప్రస్తావించబడ్డాయి. అంటే, ధర్మంలో ఈ రెండింటి స్థానం దాదాపుగా సమానమేనన్న విషయం దీని ద్వారా మనకు అర్థమౌతుంది.

దైవ ప్రవక్త హజ్రత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి నిర్యాణం (మరణం) తరువాత కొన్ని ప్రాంతాల ప్రజలు బాహ్యంలో ఇస్లాం స్వీకరించి, అల్లాహ్ ఏకత్వం, దైవదౌత్యాన్ని అంగీకరించి, నమాజ్ చేస్తూ కూడా ‘జకాత్’ చెల్లించడానికి నిరాకరించారు. అప్పుడు హజ్రత్ అబూబకర్ సిద్ద్ఖి రజియల్లాహు అన్హు గారు, వారికి వ్యతిరేకంగా జిహాద్ ప్రకటన చేస్తూ, ‘వారు నమాజ్, జకాత్ల మధ్య వ్యత్యాసం చూపారు, ఇలా చేయడం దైవం, దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ ధర్మాన్ని నిరాకరించడమే’ అని తేల్చి చెప్పారు.

పవిత్ర ఖుర్ఆన్, దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి ఉపదేశాల్లో నమాజు స్థానం, జకాత్ చెల్లింపుల ప్రస్తావనను గమనిస్తే ధర్మంలో ఈ రెండింటి స్థానం దాదాపు సమానమేనన్న విషయం మనకు స్పష్టంగా

అర్థమవవుతుంది. అంతేకాదు ఈ రెండిటి మధ్య ఒక ప్రత్యేక అనుబంధం ఉందని కూడా మనకు తెలుస్తుంది.

జకాత్‌కు సౌలభ్యభరిత మార్గాడు కోణాలు

‘జకాత్’లో పుణ్యానికి, ప్రయోజనానికి సంబంధించి మూడు కోణాలున్నాయి. ఒకటి: “దైవ విశ్వాసి అల్లాహ్ ప్రసన్నత, అల్లాహ్ కారుణ్యం, ఆయన సామిప్యత పొందడానికి ఏ విధంగానైతే, నమాజులోని ఖియామ్, రుకూ, సజ్దాల సహాయంతో దైవసన్నిధిలో తన దాస్య భావాన్ని, నిస్సహాయతను తన దేహం ద్వారా, ప్రాణం ద్వారా, నోటి ద్వారా వ్యక్తపరుస్తాడో, అదే విధంగా అతడు అల్లాహ్ సన్నిధిలో తన ధనానికి సంబంధించిన నజరానాను జకాత్ రూపంలో చెల్లించుకొని తన దగ్గర ఉన్నదంతా తనది ఏమాత్రం కాదని, అది దైవప్రసాదితమని నిరూపిస్తాడు. ఆ విశ్వాసంతోనే అల్లాహ్ ప్రసన్నత పొందే ఉద్దేశంతో దాన్ని ఆయన మార్గంలో త్యాగం చేస్తాడు. ఈ కోణం లోనే ‘జకాత్’ను ‘ఇబాదత్’ (దైవారాధన) జాబితాలో చేర్చడం జరిగింది.

అల్లాహ్ సన్నిధిలో తన అశక్తతను, దాస్య సంబంధాన్ని దీనంగా వ్యక్తపరచి, తద్వారా ఆయన కారుణ్యానుగ్రహాలను, ప్రసన్నతా సామీపత్యాలను అన్వేషించే ఉద్దేశంతో ఆచరించే కర్మలనే ధార్మిక పరిభాషలో ‘ఇబాదత్’ అంటారు.

రెండు: జకాత్‌లో దాగిన మరో కోణం ఏమిటంటే, దీని ద్వారా అగత్యపరులు, అవసరార్థులు, బాధల్లో ఉన్న దైవదాసులు తదితరులకు సహాయ సహకారాలు లభిస్తాయి. ఈ కోణంలో చూసినప్పుడు ‘జకాత్’ సత్ప్రవర్తన, సదాచారణల అత్యున్నత స్థాయి ఆచరణా మార్గమని మనకు తెలుస్తోంది.

ఇక మూడవ ప్రయోజనం ఏమిటంటే, ‘ధనవ్యామోహం విశ్వాసాన్ని నిర్వీర్యపరిచే ఒక మానసిక రుగ్మత. జకాత్ ఈ భయానక రుగ్మతకు చికిత్స చేసి, దాని విష ప్రభావము నుండి హృదయాన్ని శుద్ధపరుస్తుంది, మానసిక స్వస్థతను చేకూరుస్తుంది.

అందుకే పవిత్ర ఖుర్ఆన్‌లో: ప్రవక్తా ! నీవు వారి సంపదల నుండి సద్భా (జకాత్) తీసుకొని వారిని (ఆత్మలను) పరిశుద్ధపరచు’ అని చెప్పబడింది. (అత్ తౌబా: 105)

మరోచోట:

“.....పరిశుద్ధతను పొందడానికి తన సంపదను (దైవమార్గంలో) ఖర్చుచేసే పరమ దైవభీతిపరుడు నరకాగ్నికి దూరంగా ఉంచబడతాడు”. (అల్ లైల్: 21)

బహుశా ఈ కోణంలోనే జకాత్‌కు “జకాత్” అన్న పేరు ఖరారు చేయడం జరిగింది. అసలు జకాత్ అంటేనే పరిశుద్ధ వరచడం అని అర్థం.

ప్రార్థనాసూక్తంలో జకాత్ ఆదేశం

జకాత్‌కున్నటువంటి ఈ అసాధారణ ప్రయోజనాల దృష్ట్యానే పూర్వ ప్రవక్తల ధర్మశాస్త్రాలలో కూడా నమాజుతో సమానంగా ప్రాముఖ్యం కల్పించబడింది.

అంబియా సూరాలో హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ అలైహిస్సలామ్, ఆయన తనయుడు హజ్రత్ ఇస్హాఖ్ అలైహిస్సలామ్ అలాగే ఆయన కుమారుడైన హజ్రత్ యాఖూబ్ అలైహిస్సలామ్‌లను గురించి ప్రస్తావించి ఇలా సెలవీయబడింది:

“మేము వహీ ద్వారా సత్కార్యాలు చేయండి, నమాజును స్థాపించండి, జకాత్ ఇవ్వండి అని వారికి బోధించాము. వారు మమ్మల్ని ఆరాధించేవారు. (అంబియా: 73)

అలాగే మర్యం సూరాలో హజ్రత్ ఇస్మాయీల్ అలైహిస్సలామ్ గురించి ఇలా పేర్కొనబడింది:

“ఆయన తన ఇంటి వారిని నమాజు, జకాతులను పాటించండి అని ఆజ్ఞాపించాడు”. (మర్యం: 55)

ఇదేవిధంగా ఇశ్రాయేలీల పరంపరకు చెందిన చివరి ప్రవక్త హజ్రత్ ఈసా ఇబ్నే మర్యం అలైహిస్సలామ్‌ను గురించి ఇలా ఉంది. ఆయన తన జాతివారితో ఇలా అన్నారు:

“నేను అల్లాహ్ దాసుణ్ణి, ఆయన నాకు గ్రంథానిచ్చాడు. నన్ను ప్రవక్తగా నియమించాడు. నేను ఎక్కడున్నానరే, ఆయన నన్ను శుభకరునిగా చేశాడు. నేను జీవించి ఉన్నంత కాలం నమాజును, జకాతును పాటించమని ఆజ్ఞాపించాడు. (మర్యమ్: 33)

అంటే, నమాజ్, జకాతులు పూర్వ ధర్మ శాస్త్రాల్లో కూడా శాశ్వత విధులుగా సదా ఉండేవన్న విషయం పవిత్ర ఖుర్ఆన్ లోని ఈ వాక్యాల ద్వారా మనకు స్పష్టంగా అర్థమౌతుంది.

జకాత్ చెల్లించేకోసా

హజ్రత్ అబూ హురైరహ్ రజియల్లాహు అన్హు గారి కథనం ప్రకారం, దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఇలా ప్రవచించారు:

ఏ వ్యక్తికెతే అల్లాహ్ సంపదను ప్రసాదిస్తాడో, అతను దానికి జకాత్ చెల్లించనట్టే ప్రశయదినం నాడు ఆ సంపద ఓ భయంకర విషనాగు రూపంలో అతని ముందు ప్రత్యక్షమవుతుంది. ఆ విష ప్రభావం వల్ల దాని తల పైని వెంట్రుకలు రాలి, కళ్ళపై రెండు తెల్లని చుక్కలు ఏర్పడి ఉంటాయి. (ఈ రెండు లక్షణాలున్న సర్పం అత్యంత విషపూరితమైనదిగా ప్రసిద్ధి) అలాంటి సర్పం అతని మెడకు చుట్టుకొని అతని రెండు దవడలను పట్టుకొని (కొటువేస్తూ) “నేను నీ సంపదను, నువ్వు కూడబెట్టిన నిధిని” అంటుంది. ఈ విషయం చెప్పిన తరువాత దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు పవిత్ర ఖుర్ఆన్ లోని ఈ వాక్యం పఠించారు:

“అల్లాహ్ తన అనుగ్రహాన్ని విరివిగా ప్రసాదించినప్పటికీ, పిసినారితనం చూపేవారు, ఈ పిసినారితనం తమకు మేలైనదని భ్రమించకూడదు. ఇది వారికొరకు ఎంతో హానికరమైనది. వారు తమ లోభత్వంలో కూడబెడుతున్నదే ప్రశయం నాడు వారి పాలిట కంఠపాశం అవుతుంది. భూమ్యాకాశాల వారసత్వం అల్లాహ్ కే చెందుతుంది. మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ కు తెలుసు”. (ఆలే ఇబ్రాన్: 180) (సహీ బుఖారీ).

హజ్రత్ ఆయిషా సిద్దీఖా రజియల్లాహు అన్హా గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం “జకాతుగా చెల్లించవలసిన ధనం, ఇతర ధనంలో కలిసిపోతే, అది దాన్ని తప్పకుండా నాశనం చేస్తుందని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తెలిపారు. (తారీఖ్ కబీర్ బుఖారీ, మున్నదే హుమైదీ)

ఇమామ్ బుఖారీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారి గురువులైన హజ్రత్ ఇమామ్ హుమైదీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు పై హదీసును రాసిన తరువాత దాని అర్థాన్ని ఈ విధంగా తెలిపారు: “ఒక వ్యక్తి విధిగా జకాత్ చెల్లించాల్సి ఉన్నప్పటికీ అతడు దాన్ని చెల్లించనట్టే దాని అశుభం వల్ల మిగతా ధనం కూడా నాశనమైపోతుంది”. అలాగే “జకాతు తీసుకోవడానికి అనర్హుడైన వ్యక్తి ఒక వేళ వక్రమార్గంలో జకాత్ వసూలు చేసుకుంటే, ఈ జకాత్ ధనం అతని ఇతర ధనంలో కలిసిపోయి, దాన్ని కూడా అపవిత్రం చేసేస్తుంది, దాన్ని నాశనం చేస్తుంది” అని ఇమామ్ అహ్మద్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు తెలిపారు.

జకాత్ చెల్లించేటప్పుడు సోపానాలు

హజ్రత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఇట్లు తెలిపారు: భూమిపై గానీ, నీటిలో గానీ సంపద నశించుటకు కారణం జకాత్ చెల్లించక

పోవటమే. అంతేకాక జకాత్ విధి (ఫరజ్) అయిన తరువాత చెల్లించనిచో, అది ఆ సంవదనంతటిని నాశనం చేయనిదే వదలదు. అనగా జకాత్ విధి అయిన తరువాత దానిని తప్పక చెల్లించాలి. పిసినారి తనం చేత ఆ జకాత్ను చెల్లించకపోతే ఒకానొక రోజు ఆ సంవద తప్పక నశించిపోతుంది.

ఇమామ్ అహ్మద్ ఇబ్నే హంబల్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు “సంవద మొత్తము నశించును” అనుటకు వివరణ ఇట్లు తెలిపారు: జకాత్ పేదల హక్కు. కాబట్టి జకాత్ను మన సొంత అవసరాలకు వాడుకునే హక్కు మనకు లేదు. దాన్ని మనం తిన్నా, వేరే విధంగా వాడుకున్నా అది మన విశ్వాసాన్ని, మన ధర్మాన్ని, మన పుణ్య ఫలాన్ని నశింపజేస్తుంది. కావున సంవద నశించును అంటే సంవద మూలంగా మనకు లభించ వలసిన ప్రయోజనము కలుగక పోగా నష్టము కలుగునని అర్థం.

జకాత్ మన పేద సోదరుల హక్కు. దాని మూలంగా వారి అవసరాలు తీరుతాయి. జకాత్ చెల్లించకపోతే మనం వారి హక్కును కొట్టి, వారిపై దౌర్జన్యం చేసిన వాళ్ళమౌతాము.

పైన పేర్కొనబడ్డ హదీసులు, దివ్య ఖర్ఆన్ ప్రవచనాల ద్వారా జకాత్ యొక్క ప్రాముఖ్యత మనకు అర్థమైంది. ఇక జకాతుకు సంబంధించిన నియమ నిబంధనలను చూద్దాం.

జకాత్ ఫరజ్ (ఖర్జ) కారణాదినాజీ షరతులు (షరయిములు)

1. ముస్లిం అయి ఉండాలి, 2. స్వేచ్ఛాజీవి అయి ఉండాలి, 3. బుద్ధిమంతుడై ఉండాలి, మతిస్థిమితము లేని వారిపై జకాత్ విధి కాదు, 4. వయోజనుడై ఉండాలి, పిల్లల పై జకాతు విధి కాదు, 5. సాహిబే నిసాబ్ అంటే జకాత్ విధి కావడానికి ఎంత ఆర్థిక స్తోమత అయితే షరతు గావించడం జరిగిందో అంత ఆర్థిక స్తోమత కలిగి ఉండాలి. ఇందులో ప్రాథమిక అవసరాలు, అప్పులు మినహాయించి లెక్కించాలి, నివసించే ఇల్లు, ధరించే వస్త్రాలు, ఇంట్లో నిత్యవసర వస్తువులు, తాను వాడే వాహనము ఇవన్నీ ప్రాథమిక అవసరాలు. 6. సంవద పై సంవత్సరం గడవాలి.

ఏ సోషల్ గ్రూప్ జకాత్ చెల్లించాలి?

1. బంగారం, 2. వెండి, 3. పంట దిగుబడి, పండ్లు, 4. వ్యాపార సామాగ్రి, 5. మేత మేసే పశువులు, 6. గనుల నుండి తీయబడిన వస్తువులు, 7. భూమిలో నిక్షిప్తమై ఉన్న నిధులు.

వీటన్నిటి జకాత్ చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. క్రింద వీటి వివరణ జాగ్రత్తగా ఆలకించండి.

బంగారం, వెండి, డబ్బు, వ్యాపార సామగ్రిలో జకాత్

వివరాలు:

7 1/2 తులాలు బంగారం (అనగా గ్రా. 87. 479 మి.గ్రా) లేదా 52 1/2 తులాలు (గ్రా. 612. 360 మి.గ్రా) వెండి లేదా ఈ రెండిటిలో ఒకదాని విలువకు సరిపడేంత డబ్బు గాని వ్యాపార సామగ్రి ఉంటే జకాత్ విధి అవుతుంది.

డబ్బు, బంగారం, వెండి, వ్యాపార సామగ్రి రూపంలో ఉన్న పూర్తి సంపదపై (ప్రాథమిక అవసరాలు, అప్పులు మినహాయించి) 2 1/2 శాతం అనగా ప్రతి వెయ్యి రూపాయలకు 25 రూపాయలు చొప్పున చెల్లించాలి. (మరిన్ని వివరాలు ముందు వస్తున్నాయి)

“ఉప్రే” పంట దిగుబడి పై జకాత్:

షరియత్ పరిభాషలో భూ ఉత్పత్తులపై చెల్లించే జకాత్ను ఉప్రే అంటారు. ఏడాది మొత్తం లేదా ఎక్కువ శాతం ప్రకృతి సంబంధమైన వర్షాలు, నదులు, వాగులు, వంకల మూలంగా పండే భూముల్లోగాని, నదీ తీరాల తేమ కారణంగా పండే చిత్తడి నేలల్లోగాని ఉత్పత్తి అయ్యే ఫలసాయం నుంచి పదో భాగాన్ని ఉప్రేగా చెల్లించడం మన విధి. అలాగే కృత్రిమ కాలువలు, జలాశయాలు, సాధారణ బావులు, గొట్టపు బావుల మూలంగా పండే భూముల్లో ఉత్పత్తి అయ్యే ఫలసాయం నుండి 20వ భాగాన్ని ఉప్రేగా చెల్లించాలి.

గమనిక: వెండి, బంగారాల్లా ఓ కచ్చితమైన పరిమితంలో పంట పండేనే జకాతు ఇవ్వాలని ఏమీ లేదు. పంట ఎంత పండినా (తక్కువైనా/ఎక్కువైనా) పైన పేర్కొనట్లుగా 10వ వంతు లేదా 20వ వంతు జకాతు చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. ఉప్రే చెల్లించేటప్పుడు పంట పండించడానికి చేసిన అప్పులు, ఖర్చులు మినహాయించకుండా మొత్తం పంట నుండి 10వ వంతు లేదా 20 వ వంతు చెల్లించాలి. 10వ వంతు అంటే 10 సమాన భాగాలు చేసి అందులో ఒక భాగం చెల్లించాలి. 20వ వంతు అంటే 20 సమాన భాగాలు చేసి ఒక భాగం ఇవ్వాలి. పండ్ల తోటల వారు కూడా ఇలానే చేయాలి.

పోశువులలో జకాత్:

పశువుల బ్రీడింగ్ చేసేవారు పొలల్లోకి లేదా అడవులలోకి తీసుకెళ్ళి మేయిస్తే వాటిని సాయిమహ్ అంటారు. వాటి మేతకు ఇంట్లోనే ఏర్పాటు చేస్తే వాటిని అలూఫహ్ అంటారు. సొంత డబ్బులతో మేత ఏర్పాటు చేసేవారి పై జకాత్ లేదు. అడవుల్లోకి తీసుకెళ్ళి మేయించే వారు జకాత్ చెల్లించాలి. ఏ పశువులలో ఎంత జకాత్ చెల్లించాలో క్రింద చూడండి.

మేక లాగా గొర్రెలలో జకాత్ ఖవేరాలు:

1. మేక/గొర్రెలు 40 కంటే తక్కువ ఉంటే వాటిలో జకాత్ లేదు.
2. 40 నుండి 120 వరకు మేక/గొర్రెలకు ఒక మేక/గొర్రె జకాత్గా ఇవ్వాలి.
3. 121 నుండి 200 మేకలు లేదా గొర్రెలకు 2 మేకలు/గొర్రెలు జకాత్గా ఇవ్వాలి.
4. 201 నుండి 399 వరకు ఉంటే మూడిటిని జకాత్గా ఇవ్వాలి.
5. 400కు పైబడితే ప్రతీ వందకు ఒకటి చొప్పున (400 కు 4; 500 కు 5; 600 కు 6) ఇవ్వాలి.
6. జకాత్లో ఇచ్చే జెంతువు కనీసం ఒక సంవత్సరం నిండినదై ఉండాలి.

గోడెలు, ఆవుల జకాత్:

1. జకాత్ విషయంలో గేడెలు, ఆవులు, దున్నలు, ఎద్దులు అన్నీ ఒకే లెక్క క్రిందికి వస్తాయి.
2. 30 కన్నా తక్కువ సంఖ్యలో ఉంటే వాటి పై జకాత్ లేదు.
3. 30 నుండి 39 లోపు ఉంటే యేడాది వయస్సు గల ఒక దూడను జకాత్ గా ఇవ్వాలి.
4. 40 నుండి 59 లోపు ఉంటే రెండేళ్ళు పూర్తిగా నిండిన ఒక దూడను ఇవ్వాలి.
5. 60 నుండి 69 లోపు ఉంటే యేడాది వయసు గల రెండు దూడలు ఇవ్వాలి.
6. 70 నుండి 79 లోపు ఉంటే యేడాది వయసు గల ఒక దూడతోపాటు రెండేళ్ళు పూర్తిగా నిండిన మరో దూడను ఇవ్వాలి.
7. 80 నుండి 89 లోపు ఉంటే రెండేళ్ళ వయసు గల రెండు దూడలు ఇవ్వాలి.

8. 90 నుండి 99 లోపు ఉంటే యేడాది వయసుగల మూడు దూడలు ఇవ్వాలి.

9. 100 నుండి 109 లోపు ఉంటే యేడాది వయసుగల రెండు దూడలతోపాటు, రెండేళ్ళ వయసుగల ఒక దూడను ఇవ్వాలి.

10. ఈ సంఖ్య పెరిగే కొద్దీ జకాత్ ప్రమాణం కూడా పెరుగుతుంది. వీటి జకాత్ నిర్ణయించడానికి సులువైన పద్ధతి ఏమిటంటే 30, 40 సంఖ్యలను ప్రమాణంగా తీసుకొని 60కు మించి ఎంత ఎక్కువ ఉన్నా సరే 30, 40 సంఖ్యలనే ప్రమాణంగా తీసుకొని జకాత్ ఇవ్వాలి.

ఒంటెలు మొదలైన జంతువుల బ్రీడింగ్ సాధారణంగా మన ప్రాంతాల్లో జరుగదు కాబట్టి వాటి జకాత్ గురించి వివరణ ఇక్కడ వ్రాయడం లేదు.

జకాత్ స్వయం శుశ్రూషలు

1. జకాత్ విధి కావడానికి అవసరమైనంత డబ్బు లేదా వెండి, బంగారాలు ఉన్నవారిని ముస్లింల పరిభాషలో సాహిబే నిసాబ్ (స్థితి పరుడు లేదా సంపన్నుడు) అని అంటారు.

2. సాహిబే నిసాబ్ కావాలంటే ఎంత బంగారం లేదా వెండి లేదా నగదు కావాలో ముందే తెలుసుకున్నాము. (7 1/2 తులాల బంగారం లేదా 52 1/2 తులాల వెండి లేదా వాటిలో ఏ ఒక్క దాని మూల్యానికైనా సరిపోయేంత డబ్బు లేదా వ్యాపార సామాగ్రి ఉండాలి).

3. ఈ రోజుల్లో బంగారం ధర కన్నా వెండి ధర తక్కువగా ఉంది. కాబట్టి మనం 52 1/2 తులాల వెండి మూల్యాన్ని కొలమానంగా తీసుకుంటే మన పై జకాత్ విధి అయ్యిందో లేదో సులువుగా, కచ్చితంగా తెలిసిపోతుంది. చాలా మంది బంగారపు ధరను చూసుకొని వారిపై జకాత్ విధికాలేదని భ్రమపడుతుంటారు. అవును, ఇవాళ 7 1/2 తులాల బంగారపు విలువ 90,000/- , 52 1/2 తులాల వెండి ధర 60,000/- ఉండనుకోండి. చాలా మంది వారి దగ్గర 70,000/- నగదు లేదా అంత ఖరీదు చేసే బంగారము లేదా వెండి ఉంచుకొని కూడా వారిపై జకాత్ విధి కాలేదని పొరబడుతుంటారు. వాస్తవానికి వారి వద్ద 52 1/2 తులాల వెండి మూల్యానికి సరిపడ డబ్బు లేదా బంగారం లేదా వెండి ఉండడం వల్ల వారిపై జకాత్ విధి అయిపోయింది.

2. ఎవరి దెగ్గరైనా కొంత బంగారము, కొంత వెండి, కొంత నగదు,

కొంత వ్యాపార సామగ్రి ఉన్నాయి. కానీ ఏ ఒక్కటి కూడా జకాత్ విధి అగుటకు కావలసిన కనీస పరిమితిలో లేదు. కాని వాటన్నిటి విలువను కలిపితే $7 \frac{1}{2}$ తులాల బంగారపు విలువ లేక $52 \frac{1}{2}$ తులాల వెండి విలువతో సమానంగా కాని లేక అంతకన్నా ఎక్కువగా గాని ఉంటే అతను సాహిబే నిసాబ్గా పరిగణించబడతాడు. ఆ సంపదపై సంవత్సరం గడిచిన తరువాత జకాత్ చెల్లించవలసి ఉంటుంది.

3. సంవత్సరం గడవడం అంటే ఒక వ్యక్తి జనవరి లో ఉద్యోగంలో చేరాడు లేదా వ్యాపారం మొదలు పెట్టాడని అనుకోండి. మెల్ల మెల్లగా అతడు డబ్బు కూడబెట్టి “మే” నెలలో $52 \frac{1}{2}$ తులాల వెండి మూల్యం జమచేసుకున్నాడు. ఇప్పుడు అతడి దగ్గర జకాత్ విధి కావడానికి కావలసినంత సొమ్ము వచ్చేసింది. కాని ఇప్పుడే అతడిపై జకాత్ చెల్లించడం విధి కాదు. మళ్ళీ “మే” వచ్చేసరికి అతడి దగ్గర ఆ డబ్బు అలాగే ఉంటే (అలాగే అంటే ఖర్చుపెట్టకుండా అలాగే ఉండాలని కాదు, జకాత్ విధి కావడానికి ఎంత ఉండాలో అంత ఉంటే చాలు. మధ్యలో అవసరానికి వాడుకున్నా, ఇంకా డబ్బు జమా చేసినా) అతడు జకాత్ చెల్లించాలి.

4. జకాత్ విధి కావడానికి కావలసినంత డబ్బు వచ్చిన తరువాత, సంవత్సరం చివర ఎంత సంపద ఉందో చూసుకొని దానిపై జకాత్ విధి అవుతుందా లేదా చూసుకోవాలి. ఇప్పుడు గనక జకాత్ విధి కావడానికి కావల్సినంత డబ్బు లేకపోతే జకాత్ చెల్లించనవ్వరలేదు. దేవుని దయతో సంవత్సరం గడిచినా కూడా అతడు సాహిబే నిసాబ్ గానే ఉంటే అప్పుడు జకాత్ చెల్లించాలి.

5. ఉదా: “మే” లో 50,000 జమ అవ్వడం వల్ల అతడు సాహిబే నిసాబ్ అయ్యాడు. మళ్ళీ “మే” వచ్చేసరికి అతడి దగ్గర జకాత్ విధి అవ్వడానికి సరిపడ డబ్బు లేకుంటే అతడు జకాత్ చెల్లించనవ్వరలేదు. ఒక వేళ ఆ 50,000 అలాగే ఉన్నా లేదా అది రెట్టింపు అయినా అతడు ఆ మొత్తము ధనము పై (అంటే ఆరంభంలో ఉన్న 50,000 కొంత కాలానికి జమ అయిన మరో 50,000 మొత్తం మీద) జకాత్ చల్లించాలి.

6. వట్టి బంగారము లేదా వెండి లేకుండా అందులో ఏదైనా ఇతర లోహము (ఇత్తడి వగేరా) కలిసి ఉంటే వాటిలో ఏది ఎక్కువ పరిమాణములో ఉందో చూసుకోవాలి. బంగారము ఎక్కువ ఉంటే దాన్ని బంగారపు వస్తువుగా

పరిగణించి దాని జకాత్ చెల్లించాలి. ఇత్తడి లేదా ఇతర లోహము ఎక్కువ పరిమాణములో ఉంటే దాన్ని ఇత్తడి వస్తువుగా పరిగణించాలి.

7. “వెండి, బంగారాలు” ఆభరణాల రూపంలో ఉన్నా, ఇతర వస్తువుల రూపంలో ఉన్నా అలాగే అవి వాడకంలో ఉన్నా లేకున్నా వాటిపై జకాత్ చెల్లించక తప్పదు.

8. వెండి, బంగారము తప్ప ఇంకే వస్తువులు ఉన్నా, అవి ఎంత ఖరీదువైనా వాటిపై జకాత్ లేదు. అందుకే వజ్రాలు, మాణిక్యాలపై జకాతు లేదు. కాని అవే వజ్రాలు, మాణిక్యాలు అమ్మకానికైతే వాటిపై కూడా జకాతు చెల్లించాలి.

9. ఇళ్ళు, స్థలాలు లాంటి స్థిర ఆస్తుల పై జకాత్ లేదు. కాని వాటి నుండి వచ్చే ఆదాయం (అద్దె వగైరా) పై జకాత్ చెల్లించాలి.

10. అలాగే ఆ ఇళ్ళు, స్థలాలు అమ్మకానికైతే వాటిపై కూడా జకాతు చెల్లించాలి. రియల్ ఎస్టేట్ బిజినెస్ చేసేవారు గమనించాలి.

11. ఇతర ఆరాధనల్లాగే జకాత్ చెల్లించడానికి సంకల్పం (నియ్యత్) ఎంతో అవసరం. సంకల్పించుకోకుండా దానం చేస్తే జకాత్ చెల్లించినట్లు పరిగణించబడదు. ఉదా: పేదలకు డబ్బు దానం చేసి కొంత కాలానికి ఆనాడు పేదలకు ఇచ్చిన దానము జకాత్ క్రింద లెక్కించుకుంటాను అని అంటే కుదరదు. ఇచ్చేటప్పుడే జకాత్ దానం చేస్తున్నాను అని సంకల్పించుకొని ఇవ్వాలి. కనీసం మొత్తం సంపద నుండి జకాత్ డబ్బును విడిగా తీసి ఇది జకాత్ కోసం తీసిన డబ్బు అని సంకల్పించుకొని అవసరమొచ్చినప్పుడల్లా అందులో నుంచి డబ్బు తీసి పేదలకు దానం చేసినా సరిపోతుంది.

12. జకాత్ ఇచ్చేటప్పుడు ఇవి జకాత్ డబ్బులు అని చెప్పి ఇవ్వనఖ్యరలేదు. మనసులో జకాత్ చెల్లిస్తున్నట్లు సంకల్పించుకుంటే చాలు.

13. జకాత్లో డబ్బు మాత్రమే ఇవ్వాలని ఏమీ లేదు. పేదల అవసరాలను పరిగణించి తీసుకొని వారికి బట్టల రూపంలో, ఆహార రూపంలో, నిత్యవసరాల వస్తువుల రూపంలో ఇచ్చినా సరిపోతుంది.

14. సంవత్సరం గడిచిన తరువాత బంగారం, వెండి, డబ్బు, వ్యాపార సామాగ్రిలో నుండి 2.5% జకాత్ ఇవ్వాలని తెలుసుకున్నాము. కాని ఎవరైనా సంవత్సరం గడవక ముందే వాటి జకాత్ చెల్లించాలని అనుకుంటే చెల్లించవచ్చు. అందులో ఆటంకమేమీ లేదు. కాని సంవత్సరం చివరిలో ఇంత డబ్బు మిగిలి ఉండవచ్చు అని అంచనా వేసి జకాతు చెల్లించిన తరువాత దేవుని దయతో అంచనా వేసిన దాని కంటే ఎక్కువ జమ

అయితే ఇప్పుడు ఎంత అయితే ఎక్కువ మిగిలిందో దాని నుండి 2.5% జకాత్ చెల్లించాలి.

15. సంవత్సరం గడిచిన వెంటనే జకాత్ చెల్లించేందుకు ప్రయత్నించాలి. అనవసరంగా ఇందులో ఆలస్యం చేయరాదు.

16. సంవత్సరం గడిచాక కూడా జకాత్ చెల్లించకపోతే అది అతడి పై భారంగానే మిగిలి ఉంటుంది. జీవితంలో ఎప్పుడైనా (కనీసం చనిపోవక ముందైనా) దాన్ని చెల్లించి ఆ భారాన్ని తొలగించుకోవాలి. లేక పోతే ప్రళయదినాన ఎన్నో శిక్షలను అనుభవించాల్సి వస్తుంది.

17. సంవత్సరం గడవడం అంటే ఇంగ్లీష్ క్యాలెండర్ ప్రకారం కాదు. ఇస్లామీ నెలల ప్రకారం సంవత్సరం గడిస్తే జకాత్ విధి అవుతుంది.

18. బిజినెస్ లో అమ్మకానికి ఉన్న ప్రతీ దానిపై జకాతు చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. బట్టల కొట్టు పెడితే అందులోని బట్టల పై, కిరాణా షాప్ పెడితే సరుకుపై, మెడికల్ షాప్ పెడితే మందులపై ఇలా బిజినెస్ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ మొత్తానిపై జకాత్ చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

16. బిజినెస్ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ అంటే షాపు లేదా ఆఫీసులో ఉన్న ఫర్నిచర్, మెషినరీ వీటన్నిటిపై జకాతు చెల్లించాలని అపార్థము చేసుకోరాదు. మన బిజినెస్ లోని “సరుకు” పై జకాత్ చెల్లించాలి కాని, ఆ సరుకు ఉత్పత్తి చేయడానికి వాడే పరికరాలు, లేదా ఆ బిజినెస్ కోసం అవసరమైన పస్తువులు (ఉదా: షాప్ లోని ఫర్నిచర్, కంప్యూటర్స్, డెకరేషన్ వగైరా పై జకాత్ విధికాదు.)

17. షేర్స్ బిజినెస్ చేసేవారు వారి షేర్లను కూడా లెఖించి జకాతు చెల్లించాలి. ఎందుకంటే అవి కూడా వ్యాపార సామగ్రి క్రిందకే వస్తాయి.

18. ఇతరుల నుండి తీసుకున్న అప్పును మినహాయించి అతని దగ్గర ఉన్న ధనము అంతటిని లెక్కించి జకాత్ ఇవ్వాలి. (కాని ఇన్ కం ట్యాక్స్ వాళ్ళ నుండి తప్పించుకోడానికి చేసుకున్న నామమాత్రపు అప్పులు మినహాయించ లేరు. వాస్తవానికి అవి అసలు అప్పులే కావు).

19. మనమే ఎవరికైనా అప్పు ఇచ్చి ఉంటే దాన్ని కూడా మినహాయించ కుండా లెక్కపెట్టి జకాతు చెల్లించాలి. ఒక వేళ అప్పు తీసుకున్నవాడు దివాళా ఎత్తేయడం వల్ల, పారిపోవడం వల్ల లేదా ఇంకే ఇతర కారణం వల్ల డబ్బు తిరిగి వస్తుందనే నమ్మకం లేకపోతే దాన్ని లెక్కించనఖరలేదు.

20. కూతురు పెళ్ళి కోసం, ఇల్లు కట్టడం కోసం లేదా హజ్ కోసం అని తీసి ఉంచిన డబ్బు, ఆభరణాలపై కూడా జకాత్ చెల్లించక తప్పదు.
21. చీటీ డబ్బులలో కూడా జకాత్ ఇవ్వాలి. కాని దాని విధానము ఏమిటంటే 20 నెలల చీటీలో 6 నెలలు కట్టి ఇంకా 14 నెలలు కట్టాల్సి ఉంటే ఇప్పటి వరకు కట్టిన దానికి జకాత్ ఇవ్వాలి. కట్టాల్సి ఉన్న దానిపై జకాత్ లేదు.
22. పి.యఫ్ చేతికందనంతవరకు అందులో జకాత్ చెల్లింపు విధికాదు.
23. బ్యాంక్ లో ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్ చేయడం నిషేధితం. తెలియక ఎవరైనా చేస్తే దాన్ని వెనక్కి తీసుకోవాలి. ఎన్ని సంవత్సరాలైతే అది బ్యాంక్ లో ఉందో అన్ని సంవత్సరాల జకాత్ అందులోనుంచి చెల్లించాలి. ఇన్ షురెన్స్ పాలసీ కూడా ఇట్లాంటిదే.
24. జకాత్ పలువురు పేదవారిలో పంచినా, ఒకే వ్యక్తికి ఇచ్చినా సరిపోతుంది. కాని ఒకే వ్యక్తికి జకాత్ విధి కావడానికి కావలసినంత డబ్బు ఇవ్వడం అశుభకరం. కాని ఆపరేషన్, అప్పు తీర్చడం లాంటి వాటికోసం ఇస్తే తప్పులేదు.
25. ఎవరికైనా నా తరుపు నుండి జకాత్ చెల్లించు అని ఆజ్ఞాపిస్తే అతడు చెల్లించిన పక్షంలో జకాత్ భారం తీరిపోతుంది. అతడికి డబ్బు ఇవ్వాలి ఉంటుంది. ఒక వేళ మనం చెప్పకుండానే అతడు మన తరుపున జకాత్ చెల్లిస్తే అది చెల్లుబాటుకాదు. అతడు చెల్లించినట్లు మనకు తరువాత చెప్పినా సరే.
26. ఒక ప్రాంతం వారి జకాత్ ను ఇతర ప్రాంతం వారికి ఇవ్వడం అశుభకరం. ఒక వేళ ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నది మన బంధువులైతే లేదా వారు మన ప్రాంతం వారి కన్నా ఎక్కువ అవసరంలో ఉంటే వారికి ఇవ్వడంలో తప్పులేదు.

జకాత్ ఇచ్చేవారిని గురించి గొప్పగా చెప్పిన హదీసలు: (ఆదాబ్)

1. జకాత్ ఇచ్చిన తరువాత వారి నుండి మనం ఏమీ ఆశించకూడదు. వారు ఋణపడి ఉండాలని కాదు కదా కనీసం వారి నుండి కృతఘ్నతలు కూడా ఆశించకూడదు. ఇలా ఏమైనా ఆశించి జకాత్ ఇస్తే అది అల్లాహ్ కోసం చేసిన ఆరాధనగా పరిగణించబడదు. ప్రాపంచిక ప్రయోజనాల కోసం చేసిన కార్యంగా పరిగణించబడుతుంది.
2. ఎవరికైతే జకాత్ ఇస్తున్నారో వారికి ఏవిధమైన ఇబ్బంది కలిగించకూడదు. ఇబ్బంది మాటల ద్వారానూ కలుగుతుంది (ఉదా: వారిని కసురు కోవడం,

అగౌరవంగా మాట్లాడడం), చేష్టల ద్వారానూ కలుగుతుంది (ఉదా: వారిని క్రింది చూపు చూడడం, వారిని అప్పుడు, ఇప్పుడు అని మాటిమాటికి తిప్పించడం, వారితో పనులు చేయించుకోవడం).

3. “నిజాయితీగా (నిజంగా జకాత్కు అర్హుడై) జకాత్ తీసుకునేవాడు (చెల్లించేవాడు కాదు తీసుకునేవాడు) అల్లాహ్ మార్గంలో జిహాద్ చేసేవాడితో సమానం” అని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు బోధించిన విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారితో సగౌరవంగా వ్యవహరించాలి.

4. జకాత్ ఇచ్చి మనం వారిపై దయచూపలేదు, వారే మన జకాత్ సీకరించి మన ధనాన్ని అన్ని అశుభాల నుండి పరిశుద్ధము చేసి, అన్ని రకాల ఆపదల నుండి దానికి రక్షణ కల్పించి మనకు మేలు చేశారని భావించాలి. గుర్తుంచుకోండి ! ప్రళయ దినానికి ముందు జనం తమ జకాత్ డబ్బులు తీసుకొని బీదవారి కోసం పగలంతా వెతికినా వారికి జకాత్ తీసుకునేవాడు ఒక్కడూ దొరకడు అని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తెలిపారు. ఇవాళ మన జకాత్ తీసుకునేవారు మనకు దొరుకుతున్నారంటే అది మన సౌభాగ్యం.

5. ప్రళయ దినాన అందరూ అవస్థలు పడుతుంటే అల్లాహ్ ఏడుగురికి మత్రం తన సింహాసపు నీడలో చోటు కల్పిస్తాడు. ఆ ఏడుగురిలో ఒకరు కుడిచేతితో దానం చేస్తే తమ ఎడమ చేతికి కూడా తెలియనంత రహస్యంగా దానం చేసేవారని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తెలిపారు. జకాత్ ఇచ్చేటప్పుడు దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

6. జకాత్ ఇచ్చిన తరువాత ఫలానా సమయంలే నేను వాణ్ని ఆదుకున్నాను అని చెప్పుకుంటూ తిరగ కూడదు. లేదంటే అతడి జకాత్ స్వీకరించబడదు.

జకాత్ ఎవరికీ ఇవ్వాల్సి?

అల్లాహ్ తఆలా సూరే తౌబా లోని 60 వ వచనములో ఎనిమిది మంది జకాత్ ధనము తీస్కావడానికి అర్హులుగా పేర్కొన్నారు. ఆ ఎనిమిది మందికి తప్ప ఇంకెవ్వరికీ జకాత్ ఇవ్వడం, పుచ్చుకోవడం ధర్మసమ్మతము కాదు.

జియాద్ బిన్ హారిస్ సుదాయీ రజియల్లాహు అన్హు గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి సన్నిధిలో ఒక వ్యక్తి వచ్చి తనకు జకాత్ ధనము నుండి కొంత అనుగ్రహించమని విన్నపించుకోగా దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఈ విధంగా సెలవిచ్చారు:

“జకాత్ ధనం ఎలా వ్యయపరచాలి అన్న విషయం, అల్లాహ్ తఆలా ప్రవక్తల అభీష్టానికో, ప్రజల అభీష్టానికో వదిలేయలేదు. స్వయంగా ఆయనే దాన్ని నిర్ణయించి, ఎనిమిది భాగాల్లో (కోవల్లో) విభజించారు. మరి మీరు వాటిలో ఏదో ఒక కోవలోకి వస్తేగాని నేను జకాత్ ధనం లోనుంచి మీకు ఇవ్వలేను”. (అబూదావూద్)

1. పుకరా: అంటే, పేదసాదలైన సాధారణ ప్రజలందరూ ఈ కోవలోకి వస్తారు. అసలు ఫఖీర్ అన్న పదం అరబీ భాషలో సంపన్నులకు వ్యతిరేకంగా వాడబడుతుంది. ఈ ప్రకారం “సంపన్నులు కాని”, సాధారణ ప్రజలందరూ ఈ కోవలోకి వస్తారు. అంటే జకాత్ విధి అయ్యేంతటి ధన సంపదలు లేనివారని అర్థం. ధర్మశాస్త్రంలో సంపన్నతకు కొలమానం ఇదే.
2. మసాకీన్: అంటే కనీస అవసరాలు కూడా తీర్చుకునే స్థోమతలేని నిరుపేదలు. రిక్త హస్తాలతో ఉన్న అభాగ్యులు అని అర్థం.
3. ఆమిలీన్: అంటే జకాత్ వసూలు చేసే ఉద్యోగులు. ఒకవేళ వీరు సంపన్నులైనప్పటికీ, జకాత్ వసూలు కోసం సమయం కేటాయించి శ్రమపడినందుకు అందులో నుండి వేతనం తీసి ఇవ్వవచ్చు. దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి కాలంలో ఈ సంప్రదాయం ఉండేది.
4. ముఅల్లఫతుల్ ఖులూబ్: ప్రజల హృదయాలను చూరగొనడానికి, ధర్మం వైపునకు ఆకర్షితులైన వారి అవసరాలు తీర్చడానికి, వారి సంతోషం కోసం జకాత్ పద్దు నుండి వారి కోసం ఖర్చుచేయవచ్చు.
5. రిఖాబ్: బానిసలు, సేవకుల విముక్తికి, వారిని స్వతంత్రులుగా చేయడానికి జకాత్ ధనాన్ని వినియోగించవచ్చు.
6. గారిమీన్: అంటే, రుణభారంతో నలిగిపోతున్నవారు. తమ స్థోమతకు మించి అప్పులు అయి, వాటిని తీర్చలేనివారు. ఇలాంటి వారిని ఆదుకొని రుణవిముక్తులు చేయడానికి జకాత్ ధనం ఖర్చుచేయవచ్చు.
7. ఫీ సబీలిల్లాహ్: అంటే అల్లాహ్ మార్గంలో పోరాడేవారికి జకాత్ ద్వారా సహాయ సహకారాలు అందించడం.
8. ఇబ్నుస్సబీల్: అంటే బాటసారులు. ధనవంతులైనప్పటికీ ఒక్కోసారి ప్రయాణంలో ఉన్నప్పుడు అకస్మాత్తుగా ఏదైనా అవసరం ఏర్పడవచ్చు. అలాంటి బాటసారులకు కూడా జకాత్ ధనం నుండి సహాయం అందించవచ్చు.

జకాత్ ఆచ్చే ఖిష్యాయం లో ఎవరికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి?

పైన పేర్కొన్న ఎనిమిది మందిలో ఎవరికైనా జకాత్ ఇవ్వచ్చు, కాని వారందరిలో ఈ క్రింది వారికి జకాత్ విషయంలో ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి:

1. దైవభీతిపరులు: దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఒక సందర్భములో ఇలా సెలవిచ్చారు: మీరు దైవభీతిపరుల సొమ్మే తినండి, దైవభీతిపరులకే తినిపించండి. అనగా ప్రతి ఒక్కరి ఆహ్వానాన్ని స్వీకరించకుండా దైవభీతిపరుల ఆహ్వానాన్ని స్వీకరించండి. దైవభీతి లేనివారు ఆ సొమ్మును ఎక్కడ నుండి సంపాదించారో, ధర్మసమ్మతమైన రీతిలోనే సంపాదించారో లేదో తెలియదు. కాబట్టి దానికి దూరంగా ఉండడం మంచిది. అలాగే మీరు దైవభీతికలవారికి సహాయము చేస్తే వారు దాన్ని మంచి కార్యాలకే ఖర్చుపెడతారు. దైవభీతి లేనివారికి ఇస్తే దాన్ని నిషిద్ధమైన పనులలో కూడా ఖర్చుచేసే అవకాశము ఉంది. అల్లాహ్ తఆలా దివ్య ఖుర్ఆన్ లో ఈ విధంగా ఉపదేశించారు: మంచి పనులలో మీ వంతు సాయం చేయండి. చెడ్డ పనులు, పాపకార్యాలకు ఏమాత్రం సాయం చేయకండి. (ఇక్కడ దైవభీతి లేనివారికి జకాత్ ఇవ్వద్దని అనడం లేదు. దైవభీతి గలవారికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం శ్రేష్ఠమైనదని చెబుతున్నాము, అలాగే ఈ ఆదేశము అన్ని పరిస్థితులలో కాదు. కొన్ని సార్లు వారు ఎక్కువ కష్టాలలో ఉండొచ్చు, లేదా మన బంధువులు కావచ్చు. అలాంటప్పుడు వారికి సాయం చేయడమే శ్రేష్ఠమైనదిగా భావించాలి. కాని ఒక షరతు మీద, అదేమిటంటే ఎక్కువ శాతం వారు దాన్ని మద్యం సేవించడానికో లేదా ఇంకే ఇతర పాపకార్యాలకో ఉపయోగించరని నమ్మకం ఉండాలి. అలా కాకుండా వారు దాన్ని పాపకార్యాలకే ఖర్చుపెడతారని తెలిస్తే వారికి సాయం చేయకూడదు.)

2. ధార్మిక విద్యను అభ్యసిస్తున్న లేదా బోధిస్తున్న పేద విద్యార్థులు/ అధ్యాపకులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఎందుకంటే ఇందులో రెట్టింపు పుణ్యం లభిస్తుంది. ఒకటి పేదవారికి సాయం చేసినందుకు, రెండు ధార్మిక విద్యను అభ్యసించడంలో/బోధించడంలో తోడ్పడినందుకు.

3. బీదరికంతో పోరాడుతున్నప్పటికీ ఆత్మాభిమానం కారణంగా పరుల ముందు తమ అవసరాలను వ్యక్తం చేయనివారికి, సాయం చేయడంలో ప్రాధాన్యతనివ్వాలి. యాచననే వృత్తిగా చేసుకొని, ఇంటింటికి తిరిగి

అడుక్కునేవారు అసలైన పేదవాళ్ళు కాదు. ఎన్ని అవసరాలు ఉన్నప్పటికీ, ఎన్ని బాధలు అనుభవిస్తున్నప్పటికీ ఆత్మాభిమానం కారణంగా పరుల ముందు యాచించన వారు కొందరు ఉంటారు. నిజానికి అసలు నిరుపేదలు వాళ్ళే. ఇలాంటి వారిని గుర్తించి వారికి సహాయ సహకారాలు అందించాలని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు బోధించారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

4. పనిచేసి అవసరాలకు సరిపడ డబ్బు సంపాదించుకోలేని వికలాంగులకు, ముసలివాళ్ళకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

5. ఆవులు, బంధువులకు అందరికంటే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. వీరికి సాయం చేయడంలో రెట్టింపు పుణ్యం ఉంది. అవసరాల్లో ఉన్నవారిని ఆదుకున్నందుకు, బాంధవ్యాలను నిలబెట్టినందుకు. అవసరాలలో ఉన్న బంధువులను వదిలి ఇతరులకు దానాలు చేసే వాడి దానధర్మాలను అల్లాహ్ స్వీకరించడని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు తెలిపారు.

జకాత్ ఎవరికి ఇవ్వాలి

1. ధనికులు: సంపన్నులకు, ఆరోగ్యవంతులకు జకాత్ ధర్మసమ్మతము కాదని దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు సెలవిచ్చారు. (తిర్మిజీ) సంపన్నులు, ఆరోగ్యవంతులు అంటే అన్న వస్త్రాలకు ఎలాంటి లోటులేని వారు, ఇతరుపై ఆధారపడే అవసరం లేనివారు అని విద్వాంసులు తెలిపారు.

2. సయ్యిద్ మరియు బనూహాషిమ్ లకు: అంటే, దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి వంశస్తులకు. దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు ఈ విధంగా సెలవిచ్చారు: “ఈ సదఖాలు (దానధర్మాలు) ప్రజల ధనసంపదల మాలిన్యం. కనుక ఇవి ముహమ్మద్ కు, ముహమ్మద్ కుటుంబీకులకు ధర్మసమ్మతము కాదు.

3. జకాత్ చెల్లించే వ్యక్తి యొక్క ఉసూల్ మరియు పురూత్: అనగా అతడికి జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులు, అతడి తాత ముత్తాతలు అలాగే అతడి నుండి జన్మించిన కొడుకులూ, కూతుర్లు వారికి జన్మించిన పిల్లలు వీరెవ్వరికీ జకాత్ ఇవ్వకూడదు. వీరికి సేవ చేయడం అతని కర్తవ్యం, ఆ కర్తవ్యాన్ని జకాత్ డబ్బుతో నిర్వర్తించడం అంటే ఆ డబ్బును సొంత అవసరాలకు వాడుకునట్లే. కాబట్టి వారికి జకాత్ ఇవ్వలేరు.

4. భార్యాభర్తలు: వీరు ఒకరికొకరు జకాత్ ఇచ్చుకోవడం నిషేధితం.

5. అవిశ్వాసి: దాన ధర్మాలు చేయడంలో విశ్వాసి, అవిశ్వాసికి మధ్య ఎటువంటి బేధము లేదు. అందరికీ సహాయము చేయవచ్చు. దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి కాలంలో కొంత మంది సహాబా రజియల్లాహు అన్హుమ్ ఇస్లాం స్వీకరించినందుకు అవిశ్వాసులు మక్కాలో ఎంతో అన్యాయంగా, కఠినాతి కఠినంగా వారిపై దౌర్జన్యాలు చేసి వారిని మతం మార్చుకోవాలని బలవంతం చేసారని, అక్కడనుండి వలస వెళ్ళేంతగా బాధపెట్టారని మదీనాలో అవిశ్వాసులకు దానధర్మాలు చేయకుడదని, వారే నిస్సహాయులై ఇస్లాం సీకరిస్తారని అనుకున్నారు. అల్లాహ్ వారి ఈ నిర్ణయాన్ని ఖండించి వారికి దానధర్మాల విషయంలో విశ్వాసులకు, అవిశ్వాసులకు మధ్య బేధం చూపరాదని హితబోధ చేశారు. కాని జకాత్ అనేది ఓ ప్రత్యేకమైన విధిదానము. దీని నియమాలే వేరు. ఇది అందరు ఇచ్చేందుకు అర్హులు కారు, అందరికీ ఇచ్చేందుకు అనుమతి లేదు. చివరికి మసీదు లేదా మదరసా కట్టించడానికి కూడా జకాత్ ఇవ్వలేరు. కాబట్టి ఇందులో అవిశ్వాసుల ఒక వర్గానికి తప్ప ఇంకెవ్వరికీ ఇవ్వలేరు. (వారి గురించి సూరే తౌబా వచనము 60 లో చూడగలరు).

6. యుక్త వయసుకు చేరిన ధనికుల పిల్లలకు కూడా జకాత్ ఇవ్వకూడదు.

సోదోఖతౌల్ ఫిత్ర (ఫిత్ర):

1. ఏ వ్యక్తి పై జకాత్ విధించబడిందో, లేదా జకాత్ విధించబడకపోయినా నిత్యవసరాల కన్నా అధికంగా ఉన్న వస్తువులు, ఆస్తిపాస్తులు, డబ్బులు మొత్తం కలిపి 52 1/2 తులాల వెండి విలువకు సమానంగా ఉంటే అతడు రమజాన్ వండుగ నాడు పేదలకు దానం ఇవ్వాలి. దీన్ని సద్ఖతుల్ ఫిత్ర అని (మన ప్రాంతాల్లో ఫిత్రా) అని అంటారు.
2. పండగ పూట నమాజు కోసం ఈడ్గాహ్ కు వెళ్ళే ముందు ఫిత్రా ఇచ్చేయడం శ్రేష్ఠమైన, అభిలషనీయమైన కార్యం. ఒక వేళ నమాజుకు ముందు చెల్లించకపోతే నమాజు తరువాతైనా దాన్ని చెల్లించాలి.
3. ప్రతి ఒక్కరు తన తరపున, యుక్త వయసుకు చేరుకోని తన పిల్లల తరపున ఫిత్రా ఇవ్వాలి. కాని ఎవరైనా తన భార్య తరపున, యుక్త వయసుకు చేరుకున్న తన పిల్లల తరపున ఫిత్రా ఇవ్వాలనుకున్నా అభ్యంతరం ఏమీ లేదు. వాళ్ళ తరపున కూడా ఇవ్వొచ్చు.
4. రమజాన్ లో ఉపవాసము ఉన్నవారు, అనివార్యమైన సమస్యల వల్ల

ఉపవాసము లేనివారు అందరూ ఫిత్రా చెల్లించాలి.

5. 1 కిలో, 600 గ్రాముల గోధుమలు లేదా వాటి మూల్యం ఫిత్రాగా పేదలకు చెల్లించాలి.

6. ఒక వ్యక్తి తన ఫిత్రాను పలువురిలో పంచవచ్చు, అలాగే పలువురు కలిసి తమ ఫిత్రాలను ఒకే వ్యక్తికి దానం చేయవచ్చు.

7. జకాత్ తీసుకునేందుకు అర్హులైన ఎనిమిది మందే ఫిత్రా తీసుకునేందుకు కూడా అర్హులు.

పేదలకు రోజు దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు వీణు చేసేవారా?

1. రమజాన్ మరియు బక్రీద్ పండుగలలో దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు గుసుల్ చేసేవారు (తలంటు పోసుకునేవారు).

2. తమ వద్ద ఉన్న మంచి దుస్తులను ధరించేవారు.

3. రమజాన్ పండుగ నమాజుకు వెళ్ళే ముందు బేసు సంఖ్యలో (3, 5, 7...) కర్జూరాలు తినేవారు.

4. బక్రీద్ పండుగ రోజు ఏమీ తినకుండా నమాజుకు వెళ్ళేవారు. నమాజు నుండి తిరిగొచ్చాక ఖుర్బానీ చేసి ముందుగా దాని మాంసాన్ని భుజించేవారు.

5. పండుగ నమాజు ఈద్గాహ్ కు వెళ్ళి చేసేవారు.

6. ప్రవక్త మహనీయులు సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి మసీదులో ఒక్క నమాజు చేస్తే ఇతర మసీదులలో 50,000 నమాజులకు సమానమైన పుణ్యం లభిస్తుంది. కాని అంతటి శ్రేష్ఠమైన, ఉత్తమమైన మసీదును వదిలి దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ వారు ఈద్గాహ్ లో పండుగ నమాజు చేసేవారు. దీని ద్వారా పండుగ నమాజు ఈద్గాహ్ లో చేయడం శ్రేష్ఠమైనదని తెలుస్తుంది.

7. తక్బీర్ “అల్లాహు అక్బర్ అల్లాహు అక్బర్ లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహు వల్లాహు అక్బర్ అల్లాహు అక్బర్ వలిల్లాహిల్ హింద్” చెబుతూ ఈద్గాహ్ కు వెళ్ళేవారు.

9. రమజాన్ పండుగ నమాజు కొంత ఆలస్యంగా, బక్రీద్ పండుగ నమాజు కాస్త త్వరగా (అనగా సూర్యోదయంతోనే) చదివేవారు.

10. ఈద్గాహ్ చేరగానే అజాన్, ఇఖామత్ లేదా నమాజు ప్రారంభము కానున్నదని ప్రకటించకుండానే నమాజు ఆరంభించేసేవారు.

11. ఈద్గాహ్ కు చేరుకున్నాక ఎటువంటి నఫిల్ నమాజులు చేసేవారు కాదు.
12. ముందు నమాజు చదివించి ఆ తరువాత ఖుత్బా ఇచ్చేవారు.
13. ఖుత్బా ఇచ్చేటప్పుడు వారు ప్రజల వైపుకు తిరిగి నిలబడేవారు, అందరూ పంక్తులలోనే కూర్చోని ఖుత్బా వినేవారు.
14. ఇంటికి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు, వెళ్ళిన దారిన తిరిగి రాకుండా వేరే దారిలో వచ్చేవారు.

పాఠకుల కోరికపై చివర్లో తరావీహ్ నమాజుకు సంబంధించిన ఓ అంశం మీది మజ్లీసే తహాప్పుజే సున్నత్ వారు వ్రాసిన ఒక సంక్షిప్త వ్యాసం రాయబడుతుంది.

తేరావీహ్ సేయోజా టికాత్తుల సేంఖ్ఖ:

ప్రియ పాఠకులారా ! పవిత్ర రమజాన్ మాసము ఆరంభమైన మరుక్షణమే అదృష్టవంతులైన ముస్లిం సోదరులు, దైవకారుణ్యం; దైవ ప్రసన్నత కొరకు ఆరాటపడుతూ అల్లాహ్ తఆలా యొక్క ఆరాధనలో నిమగ్నమైపోతారు. స్వయంగా మన ప్రియ ప్రవక్త హజ్రత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ వారు కూడా రమజాన్ మాసములో నడుము బిగించి ఇతర మాసాల కంటే ఎక్కువగా దైవారాధనకి తమని తాము అంకితం చేసుకునేవారు. మన సలఫ్ సాలిహీన్ (అనగా సహాబా, తాబయీన్, తబేతాబయీన్ అందరూ) కూడా ఇతర మాసాల కన్నా రమజాన్ లో దానధర్మాలు, నమాజులు, ఖుర్ఆన్ పారాయణం ఎక్కువగా చేసేవారు. ఇమామ్ బుఖారీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు రమజాన్ మాసంలో 61 సార్లు పూర్తి ఖుర్ఆన్ పారాయణం చేసేవారు. (హదియుస్సారీ) ఒక సాధారణ ముస్లిం కూడా ఈ నెలలో ఉపవాసము, ఫరజ్ మరియు సున్నత్ నమాజులతో పాటు 20 రకాతులు తరావీహ్ నమాజు ఎంతో ఆశక్తితో చేస్తాడు. కాని కొందరు, రమజాన్ ఆరంభము నుండే తెహ్కీక్, తక్లీద్ అంటూ; అసలు తరావీహ్ నమాజే లేదు, అది తహజ్జుద్ నమాజు, అది కూడా 20 రకాతులు కాదు 8 రకాతులు మాత్రమే, మక్కా మదీనాలలోనూ 8 రకాతులు మాత్రమే చదువుతారంటూ అబద్ధాలు చెబుతూ తమతో పాటు ఇతరుల ఆరాధనలను కూడా మట్టికల్పించడం ఆరంభిస్తారు. ఎన్నడూ వినని వింత వింత మాటలు చెబుతూ జనాన్ని తికమక పెడుతుంటారు. కొంత కాలం వరకు వీరి అబద్ధాలకు అందరూ ఆకర్షితులయ్యారు. కాని టెక్నాలజీ పెరగడం వల్ల మక్కా మరియు మదీనా నగరాలలో జరిగే తరావీహ్ నమాజును

లైవ్గా చూసి ప్రజలు వీరి అబద్ధాలను తెలుసుకున్నారు. చివరికి మదీనా ఇస్లామిక్ యూనివర్సిటీ అధ్యాపకులు, మదీనా నగరపు కాజీగా సేవలు అందించిన ప్రముఖ విద్వాంసులు అతియ్యాహ్ ఇబ్నే ముహమ్మద్ సాలిమ్ (జననం 1927- మరణం: 1999) గారు రాసిన పుస్తకం “అత్ తరావీహ్ అక్సరు మిన్ అల్ఫి ఆమ్మిన్ ఫిల్ మస్జిద్ నబవీ” (తరావీహ్ నమాజు దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి మసీదులో 1000 సంవత్సరాలకు పైగా) ప్రచురించబడ్డ తరువాత వీరి ఈ అబద్ధానికి తెరపడింది. ఇందులో వారు దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి కాలం నుండి ఇవాల్లి వరకు మదీనాలో తరావీహ్ నమాజు ఎలా జరిగేదో క్లుప్తంగా రాశారు. దైవ ప్రవక్త గారి కాలంలో ముందు 4 రకాతులు ఆ తరువాత 8 రకాతులతో మొదలై 20 రకాతుల వరకు చేరిందని, ఆ తరువాత సహాబా రజియల్లాహు అన్హుమ్ గారి కాలం నుండి 20 రకాతులే కొనసాగుతూ వచ్చాయని, ఆ తరువాత ఏ ధశాబ్దము లోను 20 రకాతులకు తక్కువ ఎప్పుడూ జరుగలేదని వారు నిరూపించారు. పాఠకులు ఇక్కడ వారి మాటల వలలో చిక్కుకొని అపోహలకు గురికాకూడదని, ముందే వారి మాటలు విని ఆందోళన చెందుతున్న వారి సందేహాలు దూరం కావాలని ఇక్కడ తరావీహ్ నమాజు 20 రకాతులు అని నిరూపిస్తూ కొన్ని హదీసులను రాయడం జరుగుతుంది.

దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి 20 రకాతులు

చేటవారి:

హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నే అబ్బాస్ రజియల్లాహు అన్హుమ్ గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారు రమజాన్ లో 20 రకాతులు తరావీహ్ మరియు 3 రకాతులు వితర్ నమాజు చేసేవారు. (ముసన్నఫ్ ఇబ్నే అబీ షైబహ్: 225/5; హదీస్: 7774). ఈ హదీసు హసన్ అని నిర్ధారించడం జరిగింది. (వివరాల కొరకు చూడండి అహ్మదీ తనకీహ్ లి అదది రకాతిత్ తరావీహ్)

సోపాన రజియల్లాహు అన్హుమ్ గారి కాలంలో 20

రకాతులు:

హజ్రత్ సాయిబ్ ఇబ్నే యజీద్ రజియల్లాహు అన్హుమ్ గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ రజియల్లాహు అన్హుమ్ గారి పరిపాలనలో 20 రకాతులు తరావీహ్ మరియు 3 రకాతులు వితర్ నమాజు చేసేవారు.

(మారిఫతున్ సునని వల్ ఆసార్: 540/9) ఈ ఉల్లేఖనం యొక్క సనద్ సహీహ్ అని ఇమామ్ సుబ్కీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు “షరహ్ మిన్ హాజ్” లో, ముల్లా అలీ ఖారీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు “షరహ్ ముఅత్తా”లో ఘోషించారు. ఈమామ్ గజాలీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు కూడా దీని సనద్ ను సహీహ్ అని అన్నారు. (షరహ్ అత్ తకరీబ్: 97/3).

హజ్రత్ సాయబ్ ఇబ్నె యజీద్ గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ మరియు హజ్రత్ ఉస్మాన్ రజియల్లాహు అన్ హుమా గారి కాలంలో 20 రకాతులు తరావీహ్ చదివేవారు. ఇమామ్ 100 పైచిలుకు వచనాలు ఉన్న పెద్ద పెద్ద సూరాలను చదివించడం వల్ల ప్రజలు నిలువలేక కర్రల సాయంతో నిలబడేవారు. (సుననుల్ కుబ్రా: 499/2 హదీస్: 4617) అల్లామహ్ నవవీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు “ఖులాసతుల్ అహ్ కామ్: 576/1 లో, ఇబ్నె ఇరాకీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు షరహ్ అత్ తకరీబ్: 97/3 లో ఇమామ్ సుయూతీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు “అల్ మసాబీహ్” లో, ముహద్దీస్ షాక్ నీమవీ గారు ఆసారున్ సునన్: 394/2 లో ఈ హదీసును సహీహ్ అని నిర్ధారించారు. రకాతుత్ తరావీహ్ ఏక్ తెహ్ కీకీ జాయిజా అనే ఉర్దూ పుస్తకంలోని 81 వ పేజీలో అష్లే హదీస్ వర్గానికి చెందిన మౌల్వీ అయ్యూబ్ సాబిర్ ఈ హదీసును సహీహ్ అని ధృవీకరిస్తూ “దీని సనద్ లో ఎటువంటి లోపము లేదు” అని అన్నట్లు వ్రాయబడింది.

యహ్ యా బిన్ సయీద్ గారి కథనం ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ రజియల్లాహు అన్ హు గారు ఒక వ్యక్తికి తరావీహ్ నమాజు 20 రకాతులు చేయించమని ఆజ్ఞాపించారు. (ముసన్నఫ్ ఇబ్నె అబీ షైబహ్: 5/223) ఈ ఉల్లేఖనం యొక్క సనద్ ముర్సల్ సహీహ్ అని ఆసారున్ సునన్: 396/2 లో తెలుపడం జరిగింది.

యజీద్ బిన్ రోమాన్ గారి కథనం ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ రజియల్లాహు అన్ హు గారి కాలంలో ప్రజలు (సహాబా, తాబయీన్లు) 23 రకాతులు (20 తరావీహ్, 3 వితర్) చదివేవారు. (ముఅత్తా ఇమామ్ మాలిక్: 98) ఈ రివాయత్ కూడా ముర్సల్ సహీహ్ (ఆసారుస్సునన్: 2/396).

హజ్రత్ హసన్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారి ఉల్లేఖనం ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ రజియల్లాహు అన్ హు గారు ప్రజలను హజ్రత్ ఉబై బిన్ కాబ్ రజియల్లాహు అన్ హు గారి నేతృత్వంలో తరావీహ్ చదవమని ఆదేశించారు. ఉబై బిన్ కాబ్ రజియల్లాహు అన్ హు గారు వారికి 20 రకాతులు తరావీహ్

నమాజు చేయించే వారు. (అబూదావూద్: 211; హదీస్: 1429)

పవిత్ర రమజాన్ మాసంలో హజ్రత్ అలీ రజియల్లాహు అన్హు గారు ఖుర్ఆన్ బాగా పఠించేవారిని పిల్పించి వారిలో ఒకరికి 20 రకాతులు తరావీహ్ నమాజు చేయించమని ఆజ్ఞాపించారు. మరియు తరావీహ్ తరువాత హజ్రత్ అలీ రజియల్లాహు అన్హు గారే స్వయంగా వారికి 3 రకాతులు వితర్ నమాజు చేయించేవారు. (సుననుల్ కుబ్రా: 2/699; హదీస్: 462)

ప్రముఖ హదీసు గ్రంథమైన తిర్మిజీలో ఇమామ్ తిర్మిజీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు ఇలా వ్రాసారు: “హజ్రత్ ఉమర్, హజ్రత్ అలీ మరియు ఇతర సహాబా రజియల్లాహు అన్హుమ్ నుండి ఉల్లేఖించబడినట్లుగా తరావీహ్ నమాజు యొక్క రకాతుల సంఖ్య ఇరవయ్యేనన్నది ధార్మిక విధ్వాంసులలో అధిక శాతం మంది యొక్క అభిప్రాయము. హజ్రత్ సుఫియాన్ సౌరీ, ఇబ్నె ముబారక్ మరియు ఇమామ్ షాఫియా రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ మల అభిప్రాయము కూడా ఇదే. ఇమామ్ షాఫియా రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు “నేను నా ప్రాంతమైన మక్కా నగరములో 20 రకాతులు తరావీహ్ నమాజు చేస్తారని అన్నారు.” (తిర్మిజీ: 166/1) అల్హందులిల్లాహ్ మక్కా నగరానికి చెందిన ఇమామ్ షాఫియా రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారు సాక్షమిచ్చినట్లు వారి కాలము లోనూ, వారి కంటే ముందు సహాబా మరియు తాబయీన్ల కాలం లోనూ 20 రకాతులు తరావీహ్ చేసేవారు. ఆ నాటి నుండి నేటి వరకు కూడా అదే సైలిలో 20 రకాతులు ప్రతి రోజు మక్కా మరియు మదీనా నగరాలలో చేస్తూవచ్చారు. హజ్రత్ ఉమర్, హజ్రత్ ఉస్మాన్, హజ్రత్ అలీ రజియల్లాహు అన్హుమ్ కాకుండా ఇంకా ఎంతో మంది ప్రముఖ సహాబీలు కూడా 20 రకాతులు తరావీహ్ నమాజు చేసేవారని ఎన్నో ఉల్లేఖనాలు సాక్షమిస్తున్నాయి. (వివరాల కోసం నమాజే పయంబరీ (ఉర్దూ) మరియు ఖుర్ఆన్, హదీస్ మరియు అహ్మే హదీసు ధర్మము (తెలుగు) తదితర పుస్తకాలను చూడగలరు).

ఈ ఉల్లేఖనలు చూసిన తరువాత ఇక ఎటువంటి సమదేహము, సంకోచము మిగిలి ఉండదని భావిస్తున్నాను. కాని ఈ విషయం మరింత బలంగా మనసులో కూరుకుపోవాలని ప్రముఖ ధార్మిక విధ్వాంసులైన ఇమామ్ ఇబ్నె తైమియహ్, ఇబ్నె కుదామహ్, ఇమామ్ నవవీ, అబ్దుల్ వహ్బ్ నజ్దీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గార్ల ఫత్వాలను మీ ముందు ఉంచదలిచాను.

ఇమామ్ ఇబ్నె తైమియహ్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహ్ గారి ఫతావా యొక్క 23 వ సంపుటి 68 వ పేజీ లో వారి ఫత్వా ఈ విధంగా వ్రాయబడి ఉంది:

“హజ్రత్ ఉబై ఇబ్నె కాబ్ రజియల్లాహు అన్హు గారు సహాబా (ద్వైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ గారి శిష్యులు), తాబయీన్లకు 20 రకాతులు తరావీహ్ మరియు 3 రకాతులు వితర్ నమాజు చేయించేవారని నిర్ధారించబడింది. (ఇందులో ఇక ఎటు వంటి సంకోచము లేదు) అందుచేతనే అధిక శాతం విద్వాంసుల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇదే (అనగా 20 రకాతులు చదవడమే) సున్నత్. ఎందుకంటే ముహాజిరీన్ మరియు అన్సార్లలో నుండి ఏ ఒక్కరు కూడా దీనిపై అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయలేదు.

అల్ అజ్కార్: 242 లో ఇమామ్ నవవీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు ఇలా అన్నారు: తెలుసుకోండి ! ధార్మిక విద్వాంసులందరి సమగ్ర నిర్ణయం ప్రకారం తరావీహ్ నమాజు సున్నత్, తరావీహ్ నమాజు 20 రకాతులు, ప్రతి రెండు రకాతుల తరువాత సలామ్ చేస్తూ ఈ నమాజు సలుపబడుతుంది.

ఇబ్నె కుదామా రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు అల్ ముగ్నా: 139/2 లో ఇలా వ్రాసారు: ఇమామ్ ఆహ్మద్ ఇబ్నె హంబల్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారి ప్రకారం 20 రకాతులు చదవడమే అభిలషనీయం. ఇమామ్ సుఫియాన్ సారీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారి అభిప్రాయము కూడా ఇదే. వారి తార్కికము ఏమిటంటే హజ్రత్ ఉమర్ రజియల్లాహు అన్హు గారు హజ్రత్ ఉబై ఇబ్నె కాబ్ రజియల్లాహు అన్హు గారిని ఇమామ్గా నియమించినప్పుడు వారు 20 రకాతులు చేయించేవారు. ఇమామ్ అహ్మద్ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారు హజ్రత్ యజీద్ మరియు హజ్రత్ అలీ రజియల్లాహు అన్హు గారి ఉల్లేఖనాల ఆధారంగానూ ఈ నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఎందుకంటే ఈ ఉల్లేఖనాల ద్వారా తరావీహ్ నమాజు 20 రకాతులు కావడం పే సహాబా (ద్వైవ ప్రవక్త శిష్యులు) అందరూ ఏకీభవించినట్లు, ఈ విషయంలో ఎవరికీ భిన్నాభిప్రాయము లేనట్లు స్పష్టమౌతుంది. మరి ఏ విషయము పై సహాబాలందరూ ఏకీభవించారో, సమ్మతించారో అదే అనురించదగినది.

అలాగే ముహమ్మద్ బిన్ అబ్దుల్ వహ్బ్ నజ్దీ రహ్మాతుల్లాహి అలైహి గారిని తరావీహ్ నమాజు యొక్క రకాతుల సంఖ్యను గూర్చి ప్రశ్నించగా వారు 20 రకాతులు చదవడం అభిలషనీయం అని సమాధానమిచ్చారు. వీటన్నిటి ద్వారా మనకు ఈ విషయంలో ఒక స్పష్టత అనేది వచ్చిందని ఆశిస్తున్నాను.